

Chiny

Ponadprzeciętny rozwój oparty o wysokie inwestycje wyczerpał się. Chiny pozostają dużą gospodarką o istotnym wpływie na światowe rynki. Dla Polski są istotnym kierunkiem importu.

Podsumowanie 1/2

- 1.** Ponadprzeciętny rozwój Chin oparty o wysokie i rosnące inwestycje wyczerpał się. Chińskie inwestycje półtorej dekady temu sięgnęły 40-45% PKB i zatrzymały się na tym poziomie.
- 2.** Tempo rocznego wzrostu PKB spowalnia od czterech dekad z 10-12% w latach 1980ych do 2-4% obecnie. Co kilka lat Chiny dokonują wzmożenia inwestycyjnego, które na 2-3 lata podbija wzrost PKB, ale nie odwraca wieloletniej spadkowej dynamiki PKB Chin.
- 3.** W dłuższym okresie wzrost gospodarczy zależy od wzrostu wydajności. W Chinach wydajność gospodarki, w relacji do wydajności gospodarki USA, pozostaje na niezmiennym poziomie od lat 1970ych.
- 4.** Ze względu na rozmiar gospodarki Chiny istotnie oddziałują na gospodarkę światową:
 - Uwzględniając parytet siły nabywczej Chiny stały się największą gospodarką świata w 2017 r., wyprzedzając USA w udziale w światowym PKB.
 - Od 2009 r. Chiny stały się największym światowym eksporterem towarów.

- 5.** Chiny są dla Polski i Węgier niezwykle istotnym partnerem w imporcie towarów:
 - Zarówno dla Polski, jak i Węgier Chiny są drugim najważniejszym źródłem importu.
 - Ponad 12% polskiego importu pochodzi z Chin. W wielu kategoriach importu połowa lub więcej danej kategorii towarów jest importowana do Polski z Chin.

- 6.** Natomiast w eksporcie Chiną są dla Polski i Węgier relatywnie nieistotnym partnerem:
 - Jedynie 0,8% polskiego eksportu trafia do Chin.
 - W tych 0,8% polskiego eksportu trafiającego do Chin miedź stanowi od 1/5 do 1/3 polskiego eksportu do Chin.

- 7.** Zapowiadana od 2010 r. reorientacja węgierskiej polityki gospodarczej na Chiny nie znajduje pokrycia w danych:
 - Aktualnie dostępne dane wskazują, że Chiny są istotnym inwestorem na Węgrzech, ale nie największym.
 - Napływ inwestycji z USA (największego inwestora) do Węgier w 2022 r. był ponad piętnastokrotnie większy niż z Chin.
 - Większy niż z Chin napływ inwestycji odnotowano także z Luksemburga, Niderlandów, Belgii, Austrii i Niemiec.

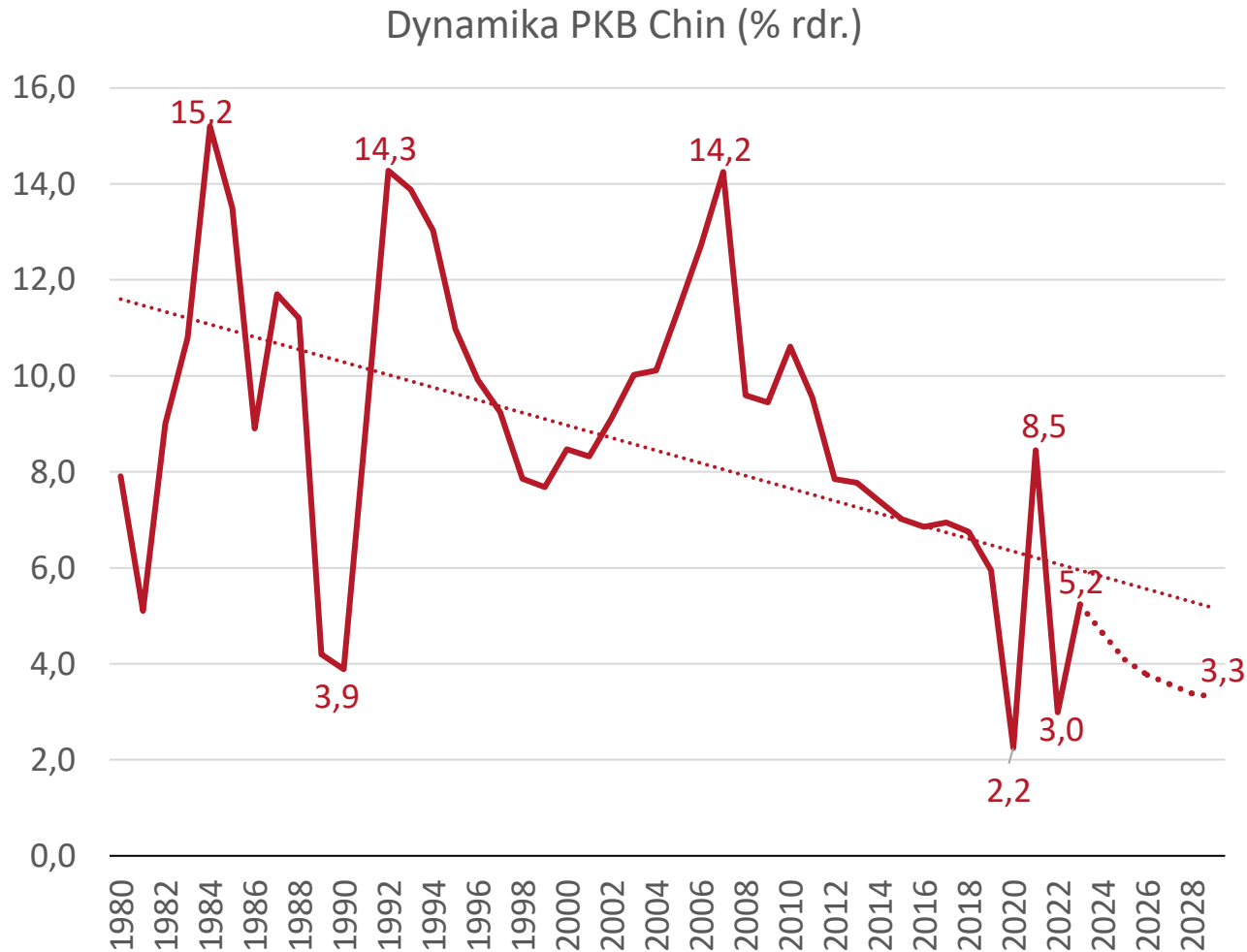
1

Ponadprzeciętny wzrost gospodarczy Chin oparty był o wysokie inwestycje. Chiński model rozwoju zderzył się z malejącymi krańcowymi korzyściami z inwestycji.

Dynamika PKB Chin systematycznie spowalnia od 2007 roku.

Średnie tempo wzrostu z około +10% w okresie 1980-2009 zmniejszy się do ok. 4,2% w trzeciej dekadzie XXI wieku. Wyłączając pandemiczny 2020 r. dynamika PKB w 2022 r. była na najniższym poziomie w historii dostępnych danych.

1. Średnie tempo wzrostu PKB w kolejnych okresach pięcioletnich:

- 1980-1984 - 9,6%,
- 1985-1989 - 9,9%,
- 1990-1994 - 10,8%,
- 1995-1999 - 9,1%,
- 2000-2004 - 9,2%,
- 2005-2009 - 11,5%,
- 2010-2014 - 8,6%,
- 2015-2019 - 6,7%,
- 2020-2024 - 4,7%,
- 2025-2029 - 3,6%.

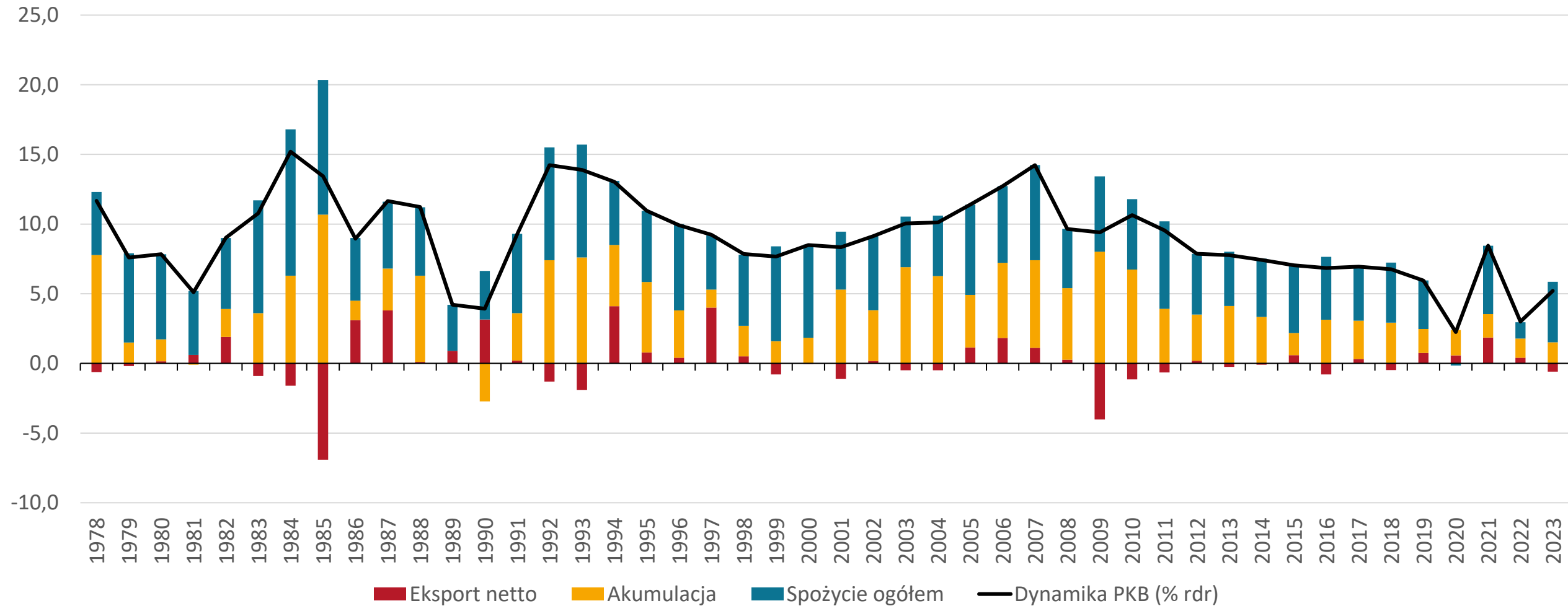
2. Średnie tempo wzrostu PKB w kolejnych okresach dziesięcioletnich:

- 1980-1989 - 9,8%,
- 1990-1999 - 10,0%,
- 2000-2009 - 10,3%,
- 2010-2019 - 7,7%,
- 2020-2029 - 4,2%.

Wkład eksportu w dynamikę PKB Chin jest nieznaczny w porównaniu do akumulacji czy spożycia.

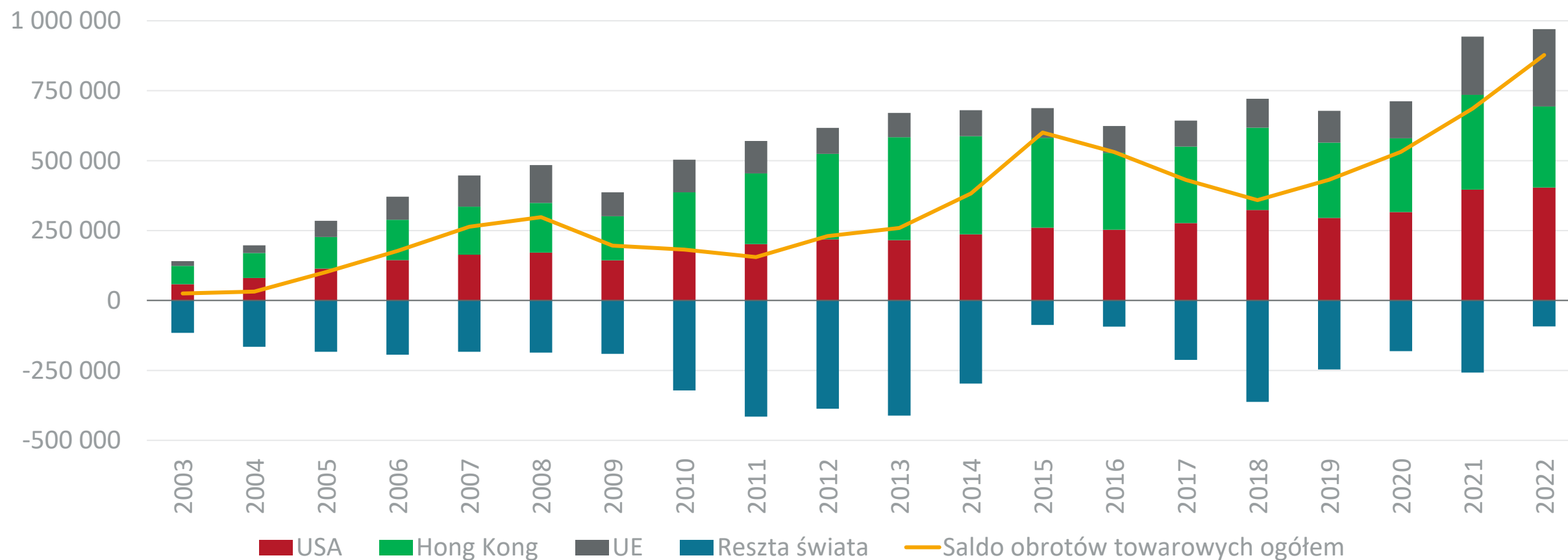
Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost PKB China

Nadwyżka w obrotach towarowych występuje w handlu z USA, UE i Hong Kongiem. Z pozostałymi krajami świata Chiny notują deficyt.

Saldo obrotów towarowych Chin w podziale na USA, Hong Kong, UE27 i resztę świata
(mln USD)

Udział inwestycji w % PKB rósł w Chinach od lat 1960ych do początku XXI wieku. W ostatnich dwóch dekadach nie rośnie.

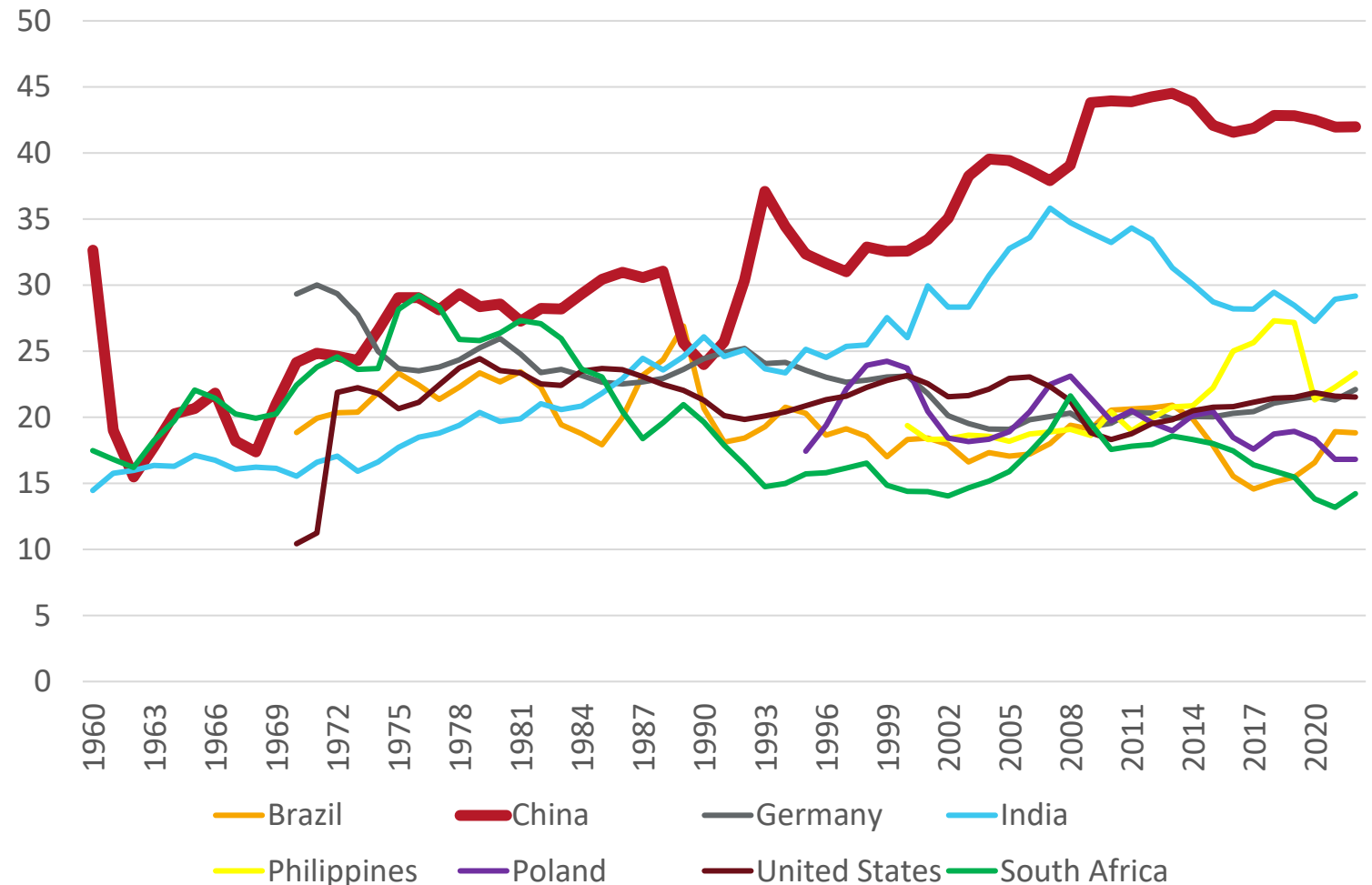

Chiński model gospodarczy od momentu otwarcia na świat opierał się przede wszystkim o inwestycje.

Nakłady brutto na środki trwałe – wyrażone jako % PKB – znacznie przekraczają poziom notowany w krajach rozwiniętych, ale także w innych krajach rozwijających się.

Dwie dekady temu inwestycje osiągnęły wysoki poziom 40-45% PKB. Od tego czasu tkwią na tym poziomie.

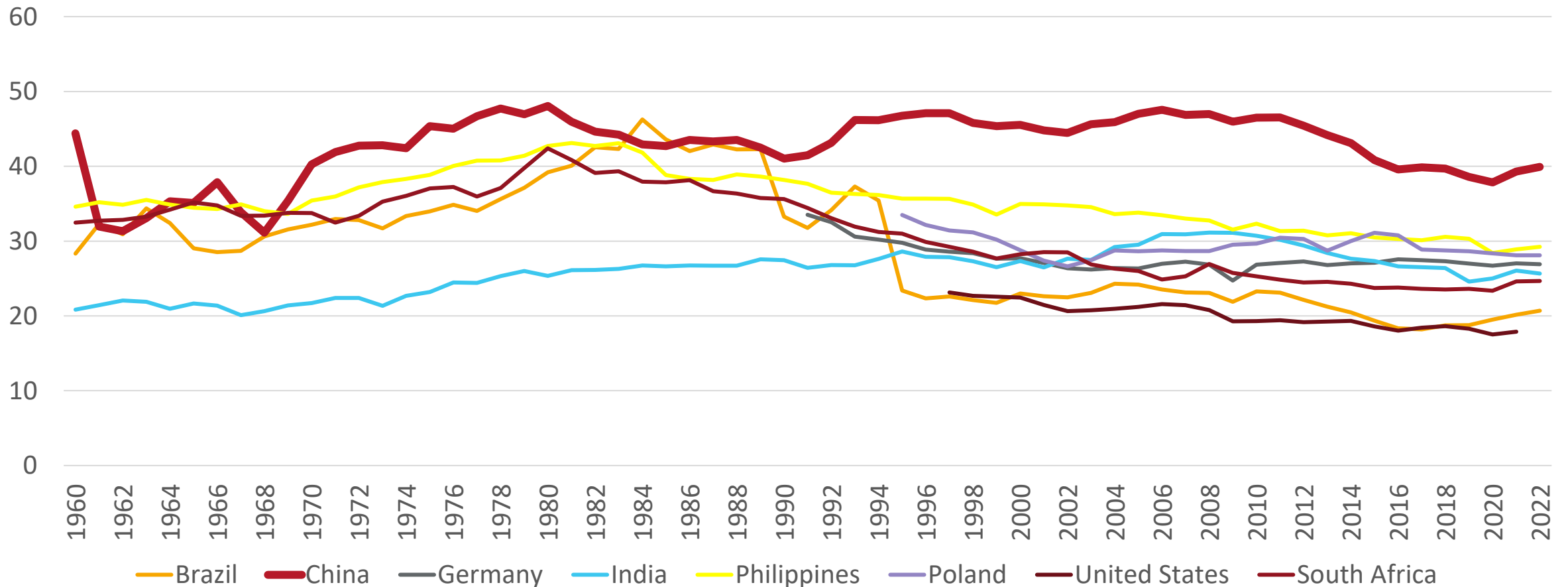
Nakłady brutto na środki trwałe (% PKB)
– Chiny na tle wybranych krajów świata

Istotny udział przemysłu, teoretycznie podatnego na wyższą wydajność niż inne gałęzie, gospodarki nie zapobiegł niskiej wydajności Chin.

Przemysł (w tym budownictwo, wartość dodana, % PKB)
- Chiny na tle wybranych krajów świata

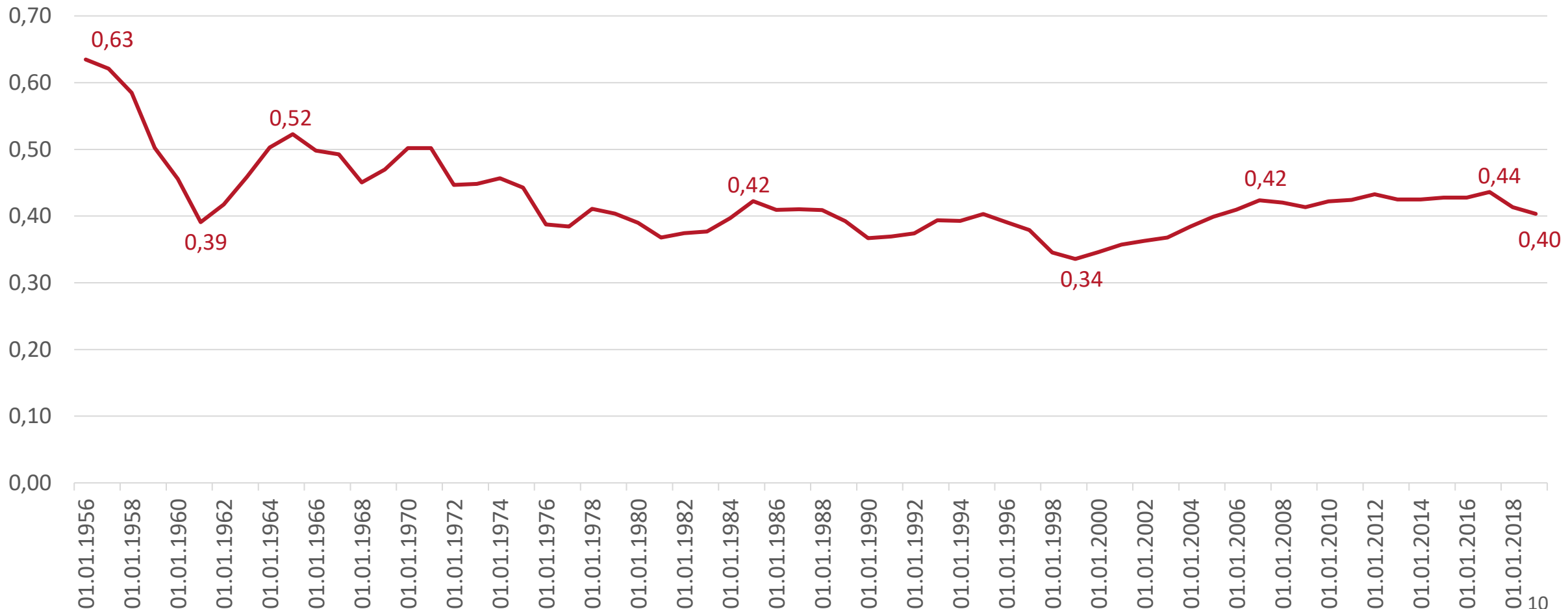
Źródło danych: Bank Światowy

Wydajność gospodarki Chin, w porównaniu do USA, jest na niskim i niezmiennym od pół wieku poziomie.

Współczynnik produktywności chińskiej gospodarki od 2005 r. utrzymuje się na poziomie ~0,40, pozostając daleko w tyle USA i innych państwach rozwiniętych

Chiny - Total Factor Productivity (PPS, USA = 1)

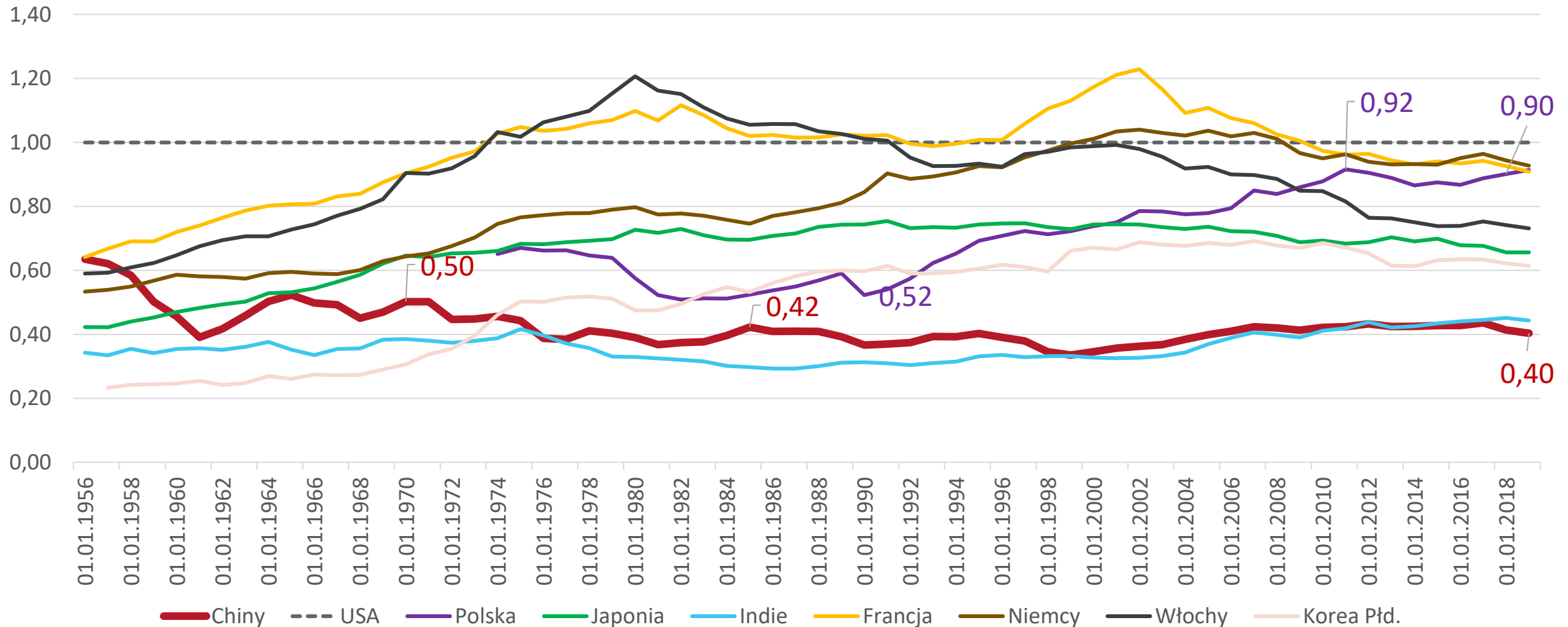

Źródło danych: Macrobond -> Penn World Table

Długoterminowy rozwój osiągają te gospodarki, które zwiększają wydajność.

Total Factor Productivity (PPS, USA = 1) – Chiny na tle wybranych krajów

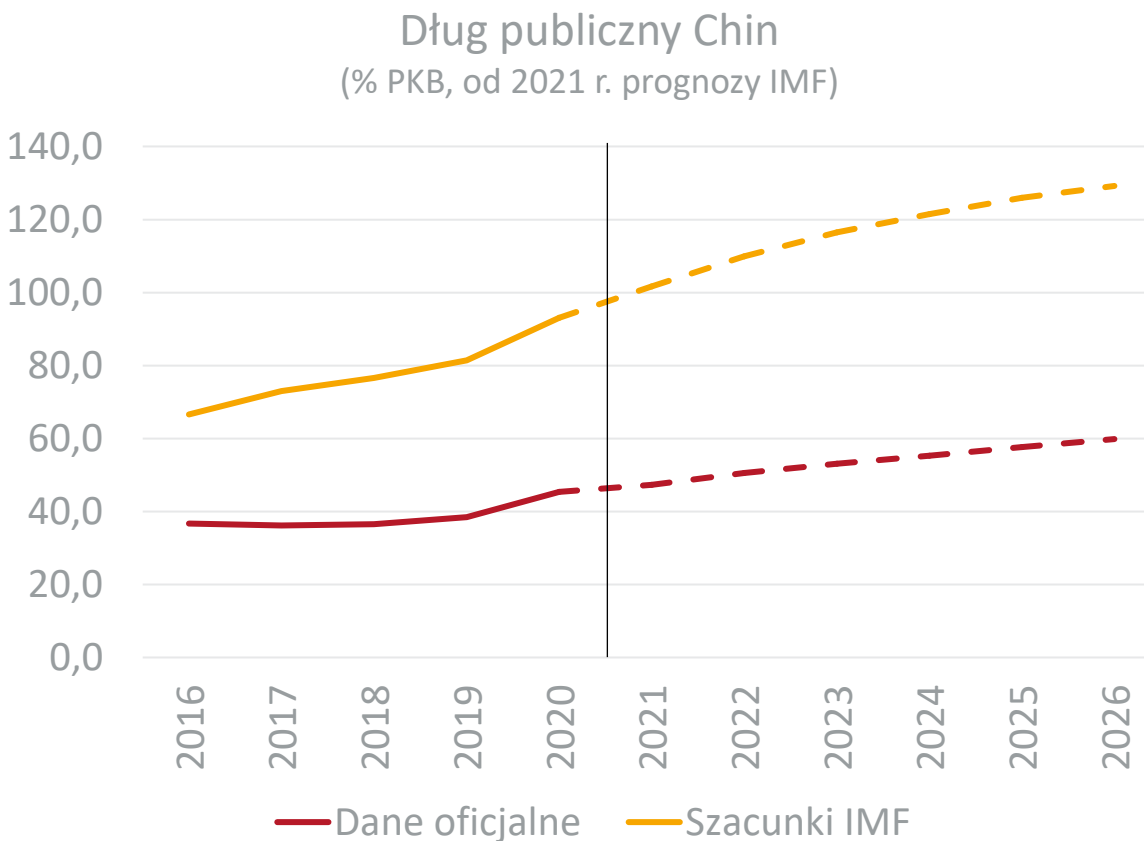
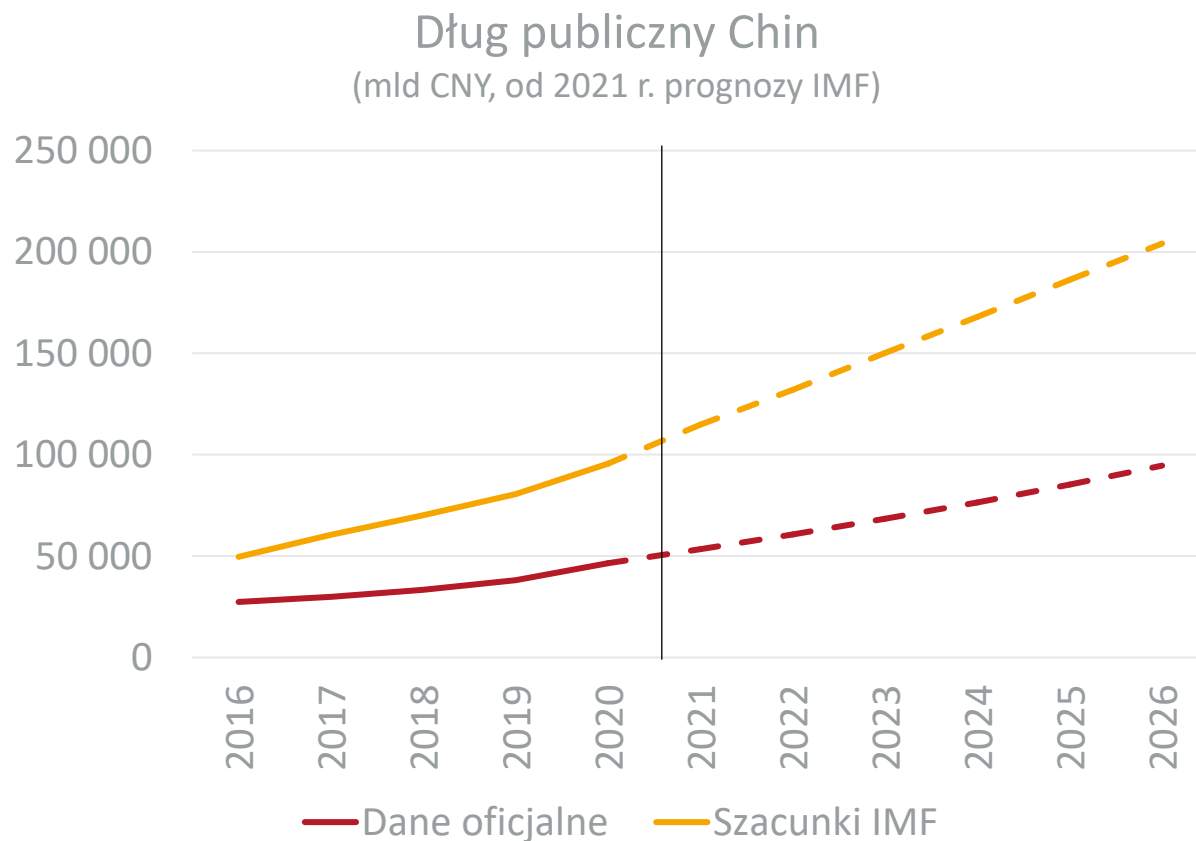

Źródło danych: Macrobond -> Penn World Table

Szacowany przez IMF dług publiczny Chin jest ponad dwukrotnie wyższy niż wynika z oficjalnych statystyk.

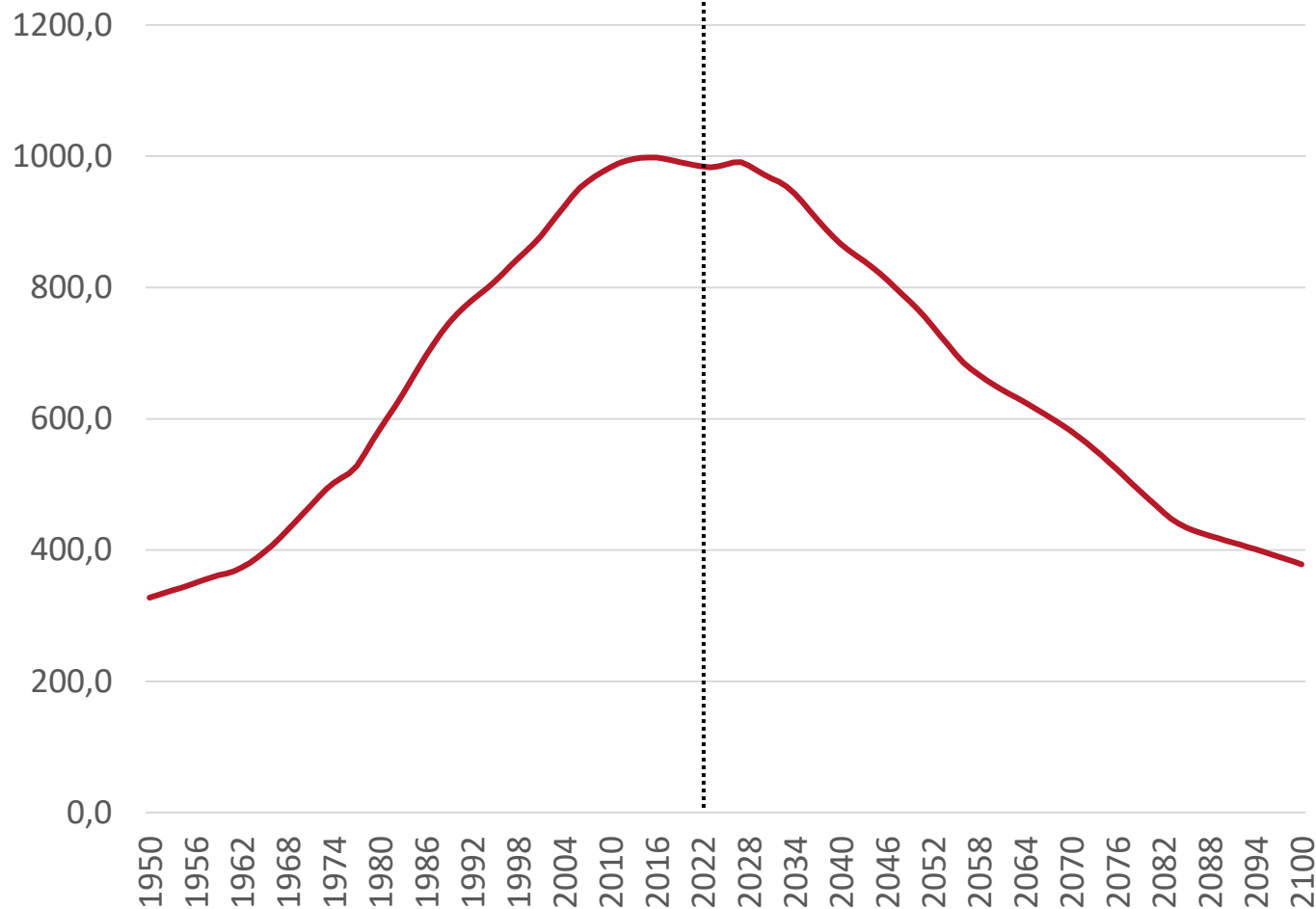
Zgodnie z szacunkami IMF w 2021 r. dług publiczny Chin przekroczył 100% PKB, a do 2026 r. ma wzrosnąć do prawie 130% PKB.

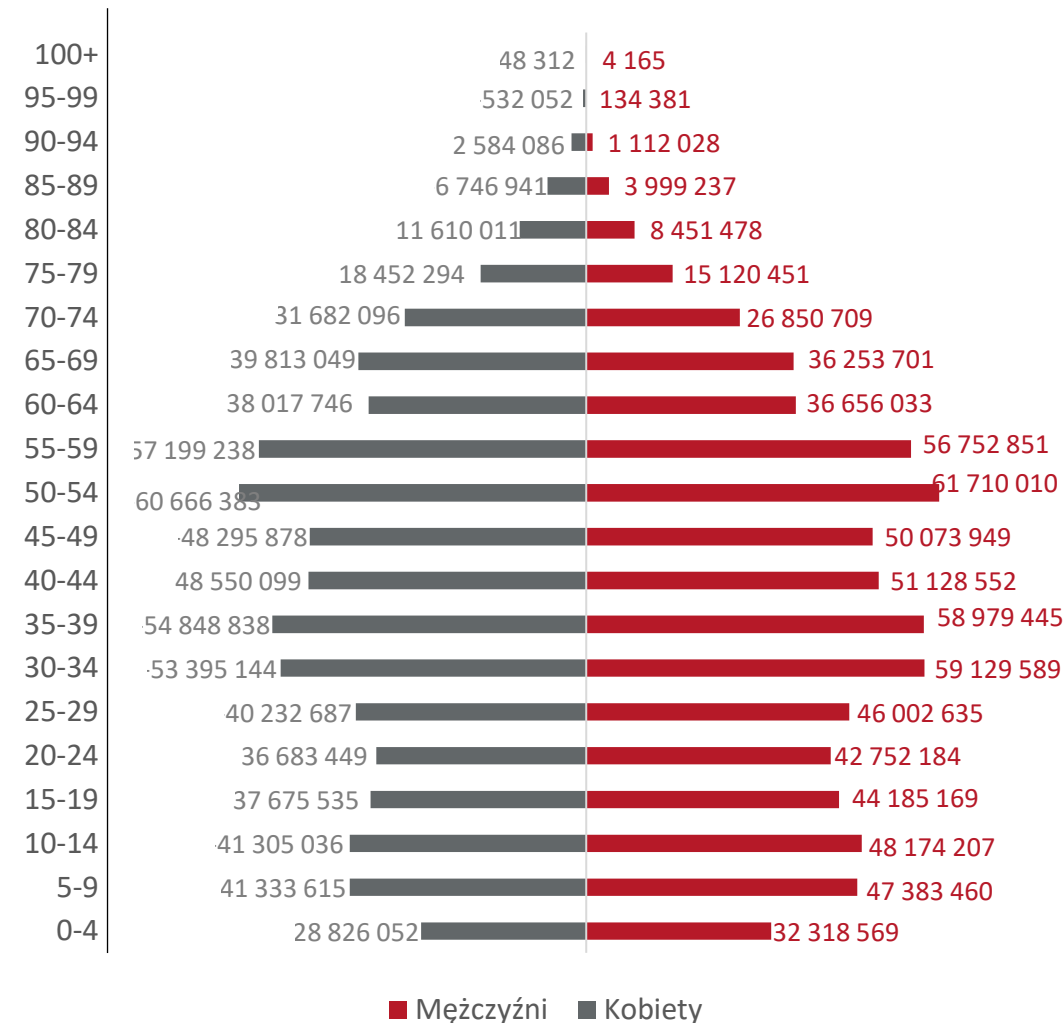
Od 2027 r. liczba osób w wieku produkcyjnym w Chinach będzie spadać.

Liczba osób w wieku produkcyjnym
(15-64, mln, od 2022 r. prognozy)

Struktura wiekowa populacji Chin w 2023 r.

Źródło danych: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022). World Population Prospects 2022.

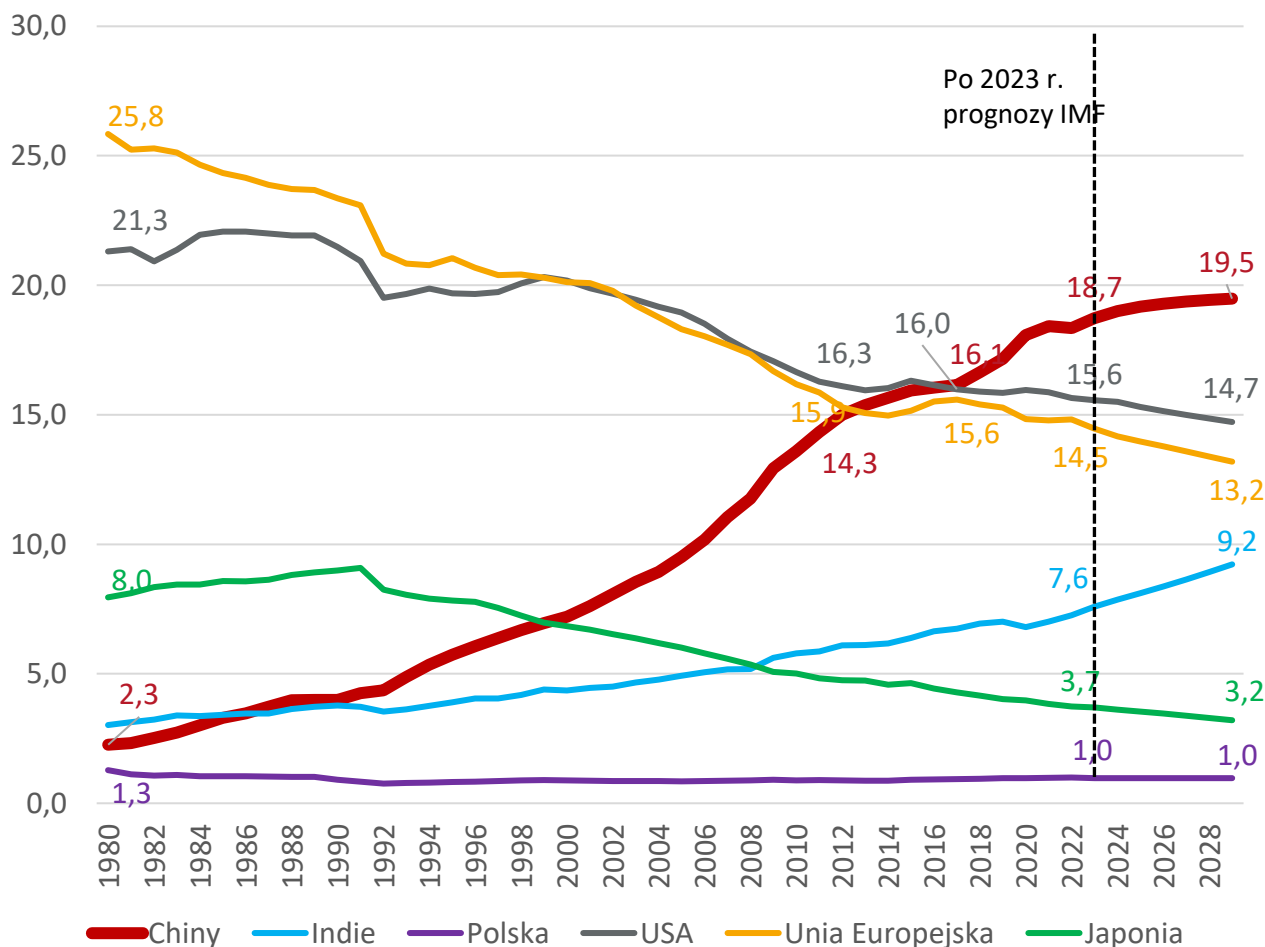
2

Chiny rozwojem ekstensywnym osiągnęły istotną pozycję w globalnej gospodarce.

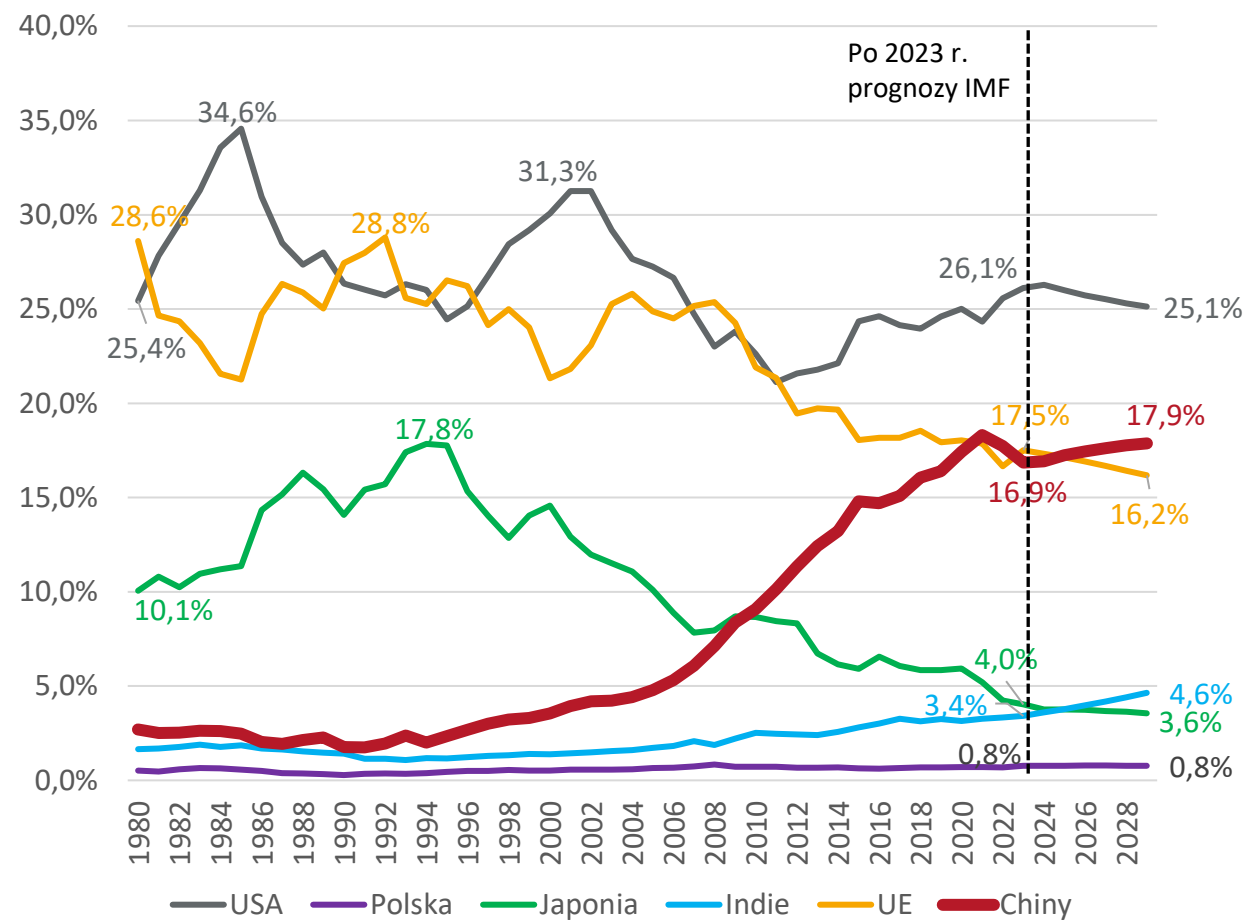
Uwzględniając parytet siły nabywczej Chiny stały się największą gospodarką świata w 2017 r., wyprzedzając USA w udziale w światowym PKB. Udział Chin w światowym PKB (PPP) prawdopodobnie będzie rósł co najmniej do 2029 r.

Udział w światowym PKB (PPP, w %)

Udział w światowym PKB (w cenach bieżących)

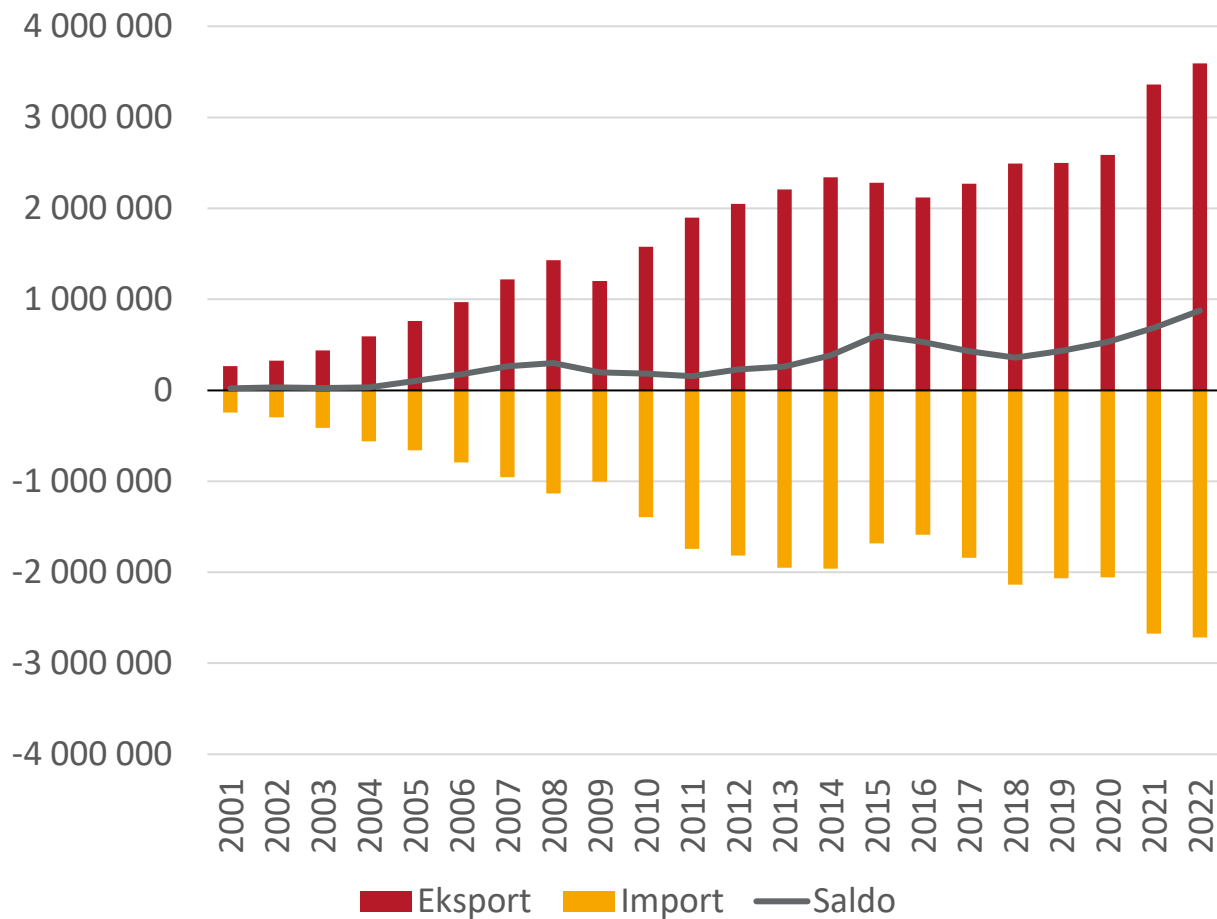
Źródło danych: IMF, World Economic Outlook (April 2024)

Od 2009 r. Chiny stały się największym światowym eksporterem towarów. Od 2015 udział Chin w światowym eksporcie rośnie wolniej.

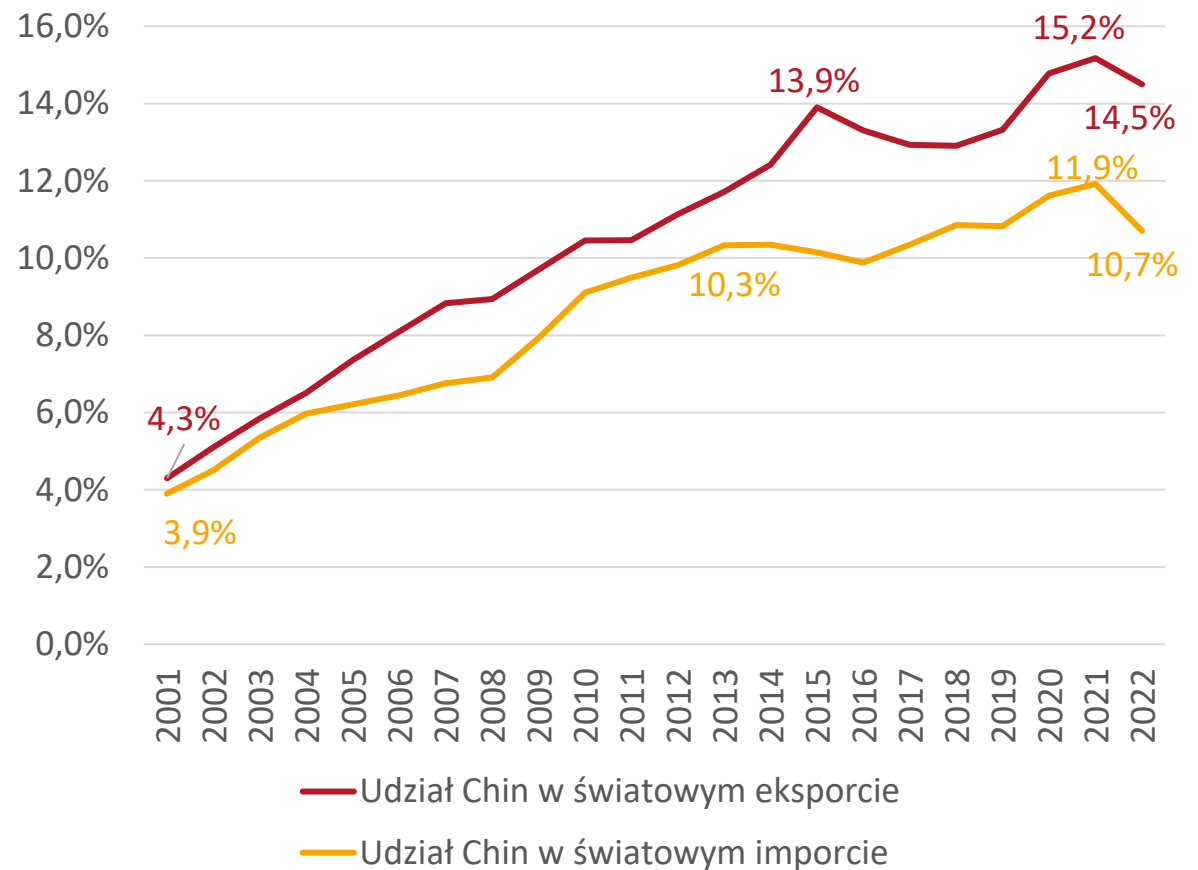

Udział Chin w światowym eksporcie towarów wzrósł z 4,3% w 2001 r. do rekordowych 15,2% w 2021 r. W 2022 r. udział zmniejszył się, Chiny jednak pozostały największym światowym eksporterem dóbr. Od co najmniej 2001 roku Chiny notują nadwyżkę w obrotach towarowych, w 2022 r. była ona na rekordowo wysokim poziomie.

Obroty towarowe Chin (mln USD)

Udział Chin w światowym handlu towarami

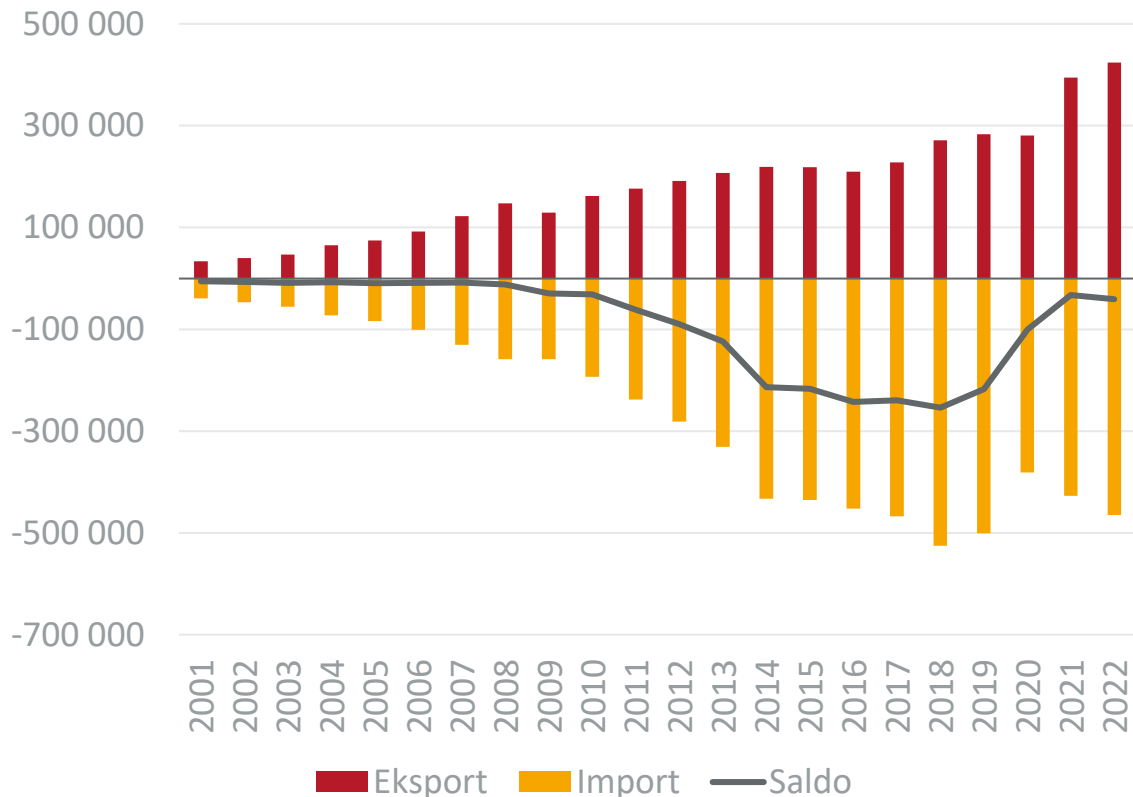
Źródło: ITC

Udział Chin w globalnym handlu usługami rósł dynamicznie do połowy minionej dekady.

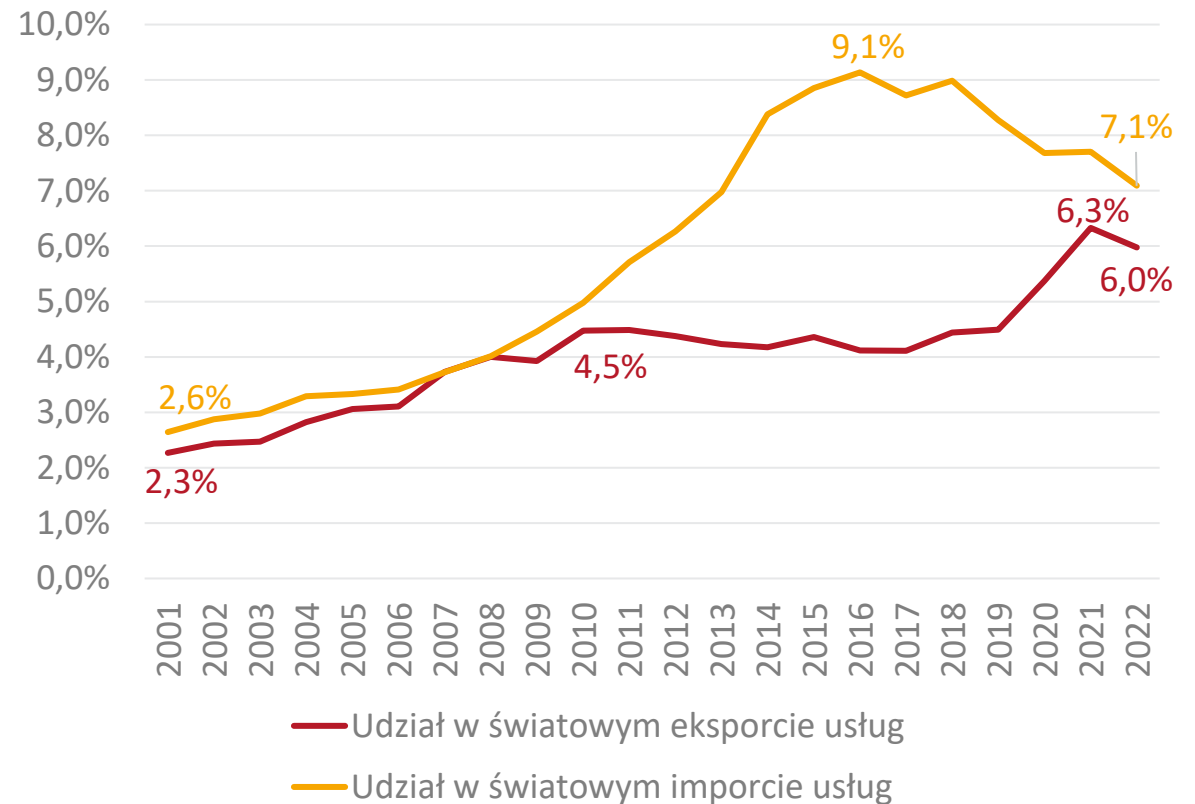

Udział Chin w światowym eksporcie usług wzrósł w okresie 2001-2010 do 4,5% i w okolicach tej wartości utrzymywał się do 2019 r. W 2020 r. udział dynamicznie wzrósł, w kolejnych dwóch latach nieznacznie maleł. Udział Chin w światowym imporcie usług rósł do 2016 roku, od tego czasu maleje. Mimo malejących udziałów Chin w 2022 r. były trzecim największym światowym eksporterem i drugim największym importerem.

Obroty usługowe Chin (mln USD)

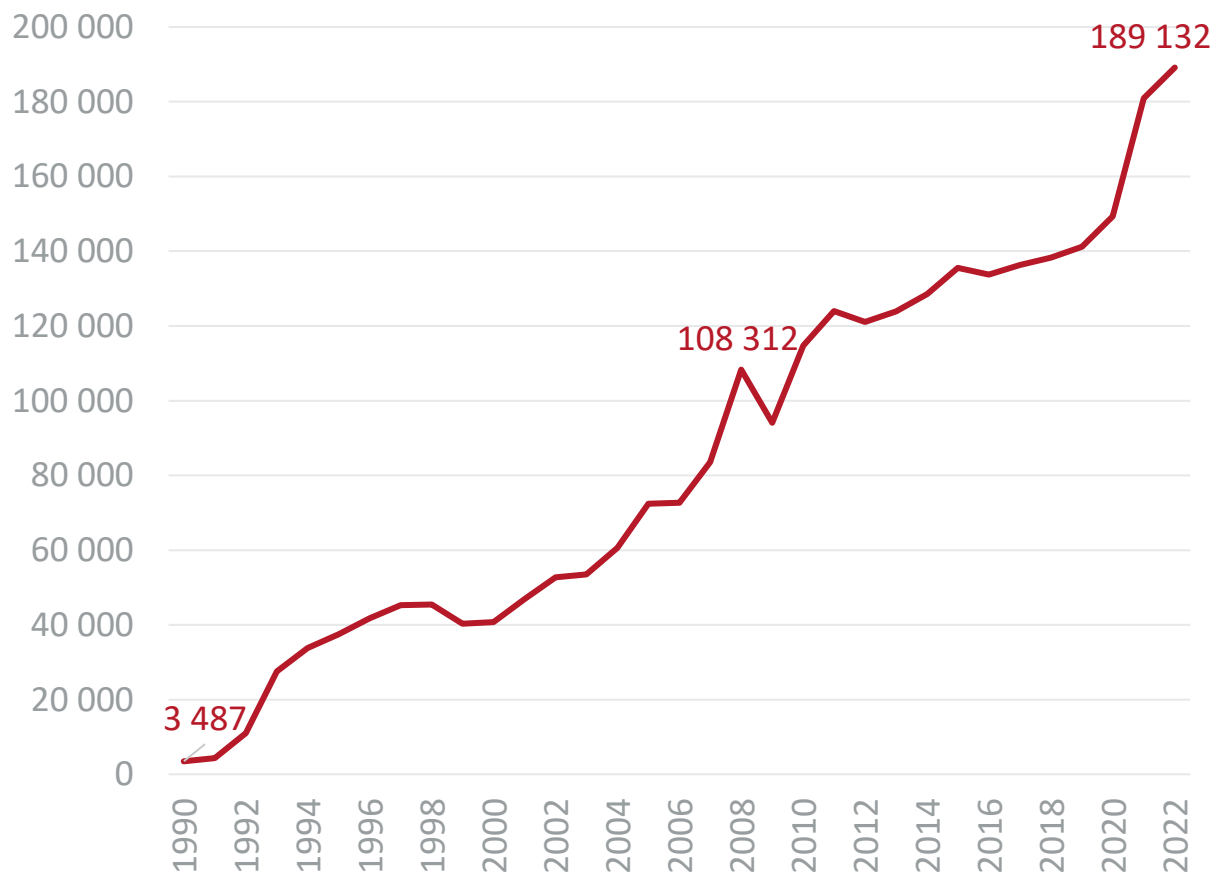
Udział Chin w światowym handlu usługami

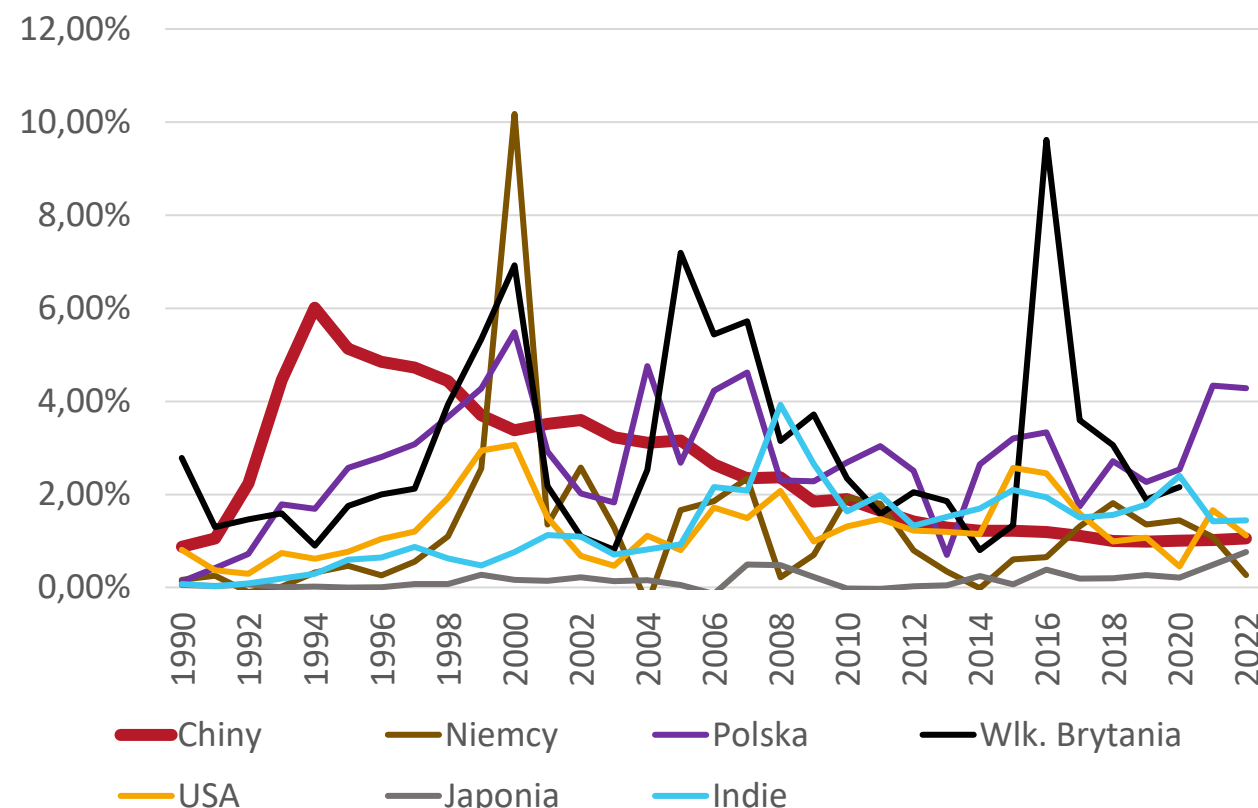
W ujęciu nominalnym od trzech dekad rosną bezpośrednio inwestycje zagraniczne w Chinach. Jednak w relacji do PKB od 1994 r. do 2018 r. napływ FDI systematycznie malał i obecnie utrzymuje się na poziomie około 1%.

Chiny - napływ FDI (mln USD)

Chiny - napływ FDI jako % PKB w danym roku na tle wybranych krajów

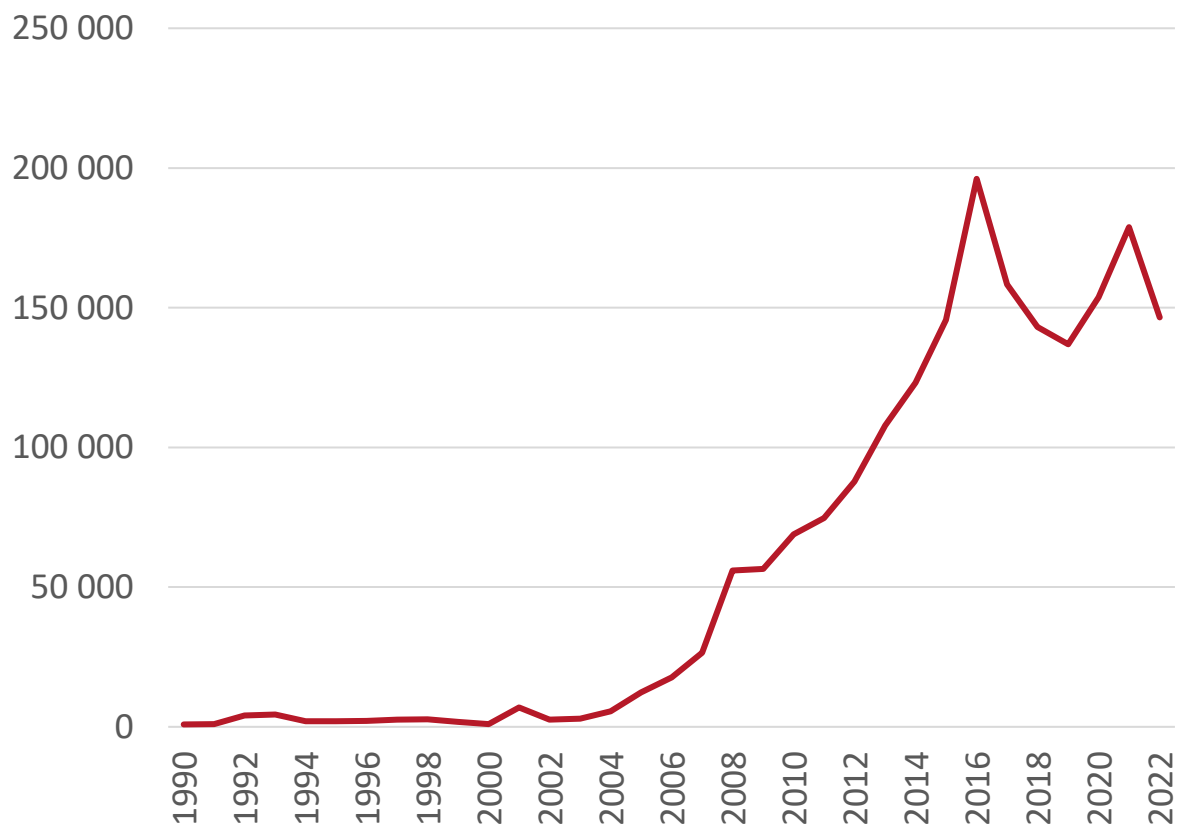

Źródło: World Investment Report 2023

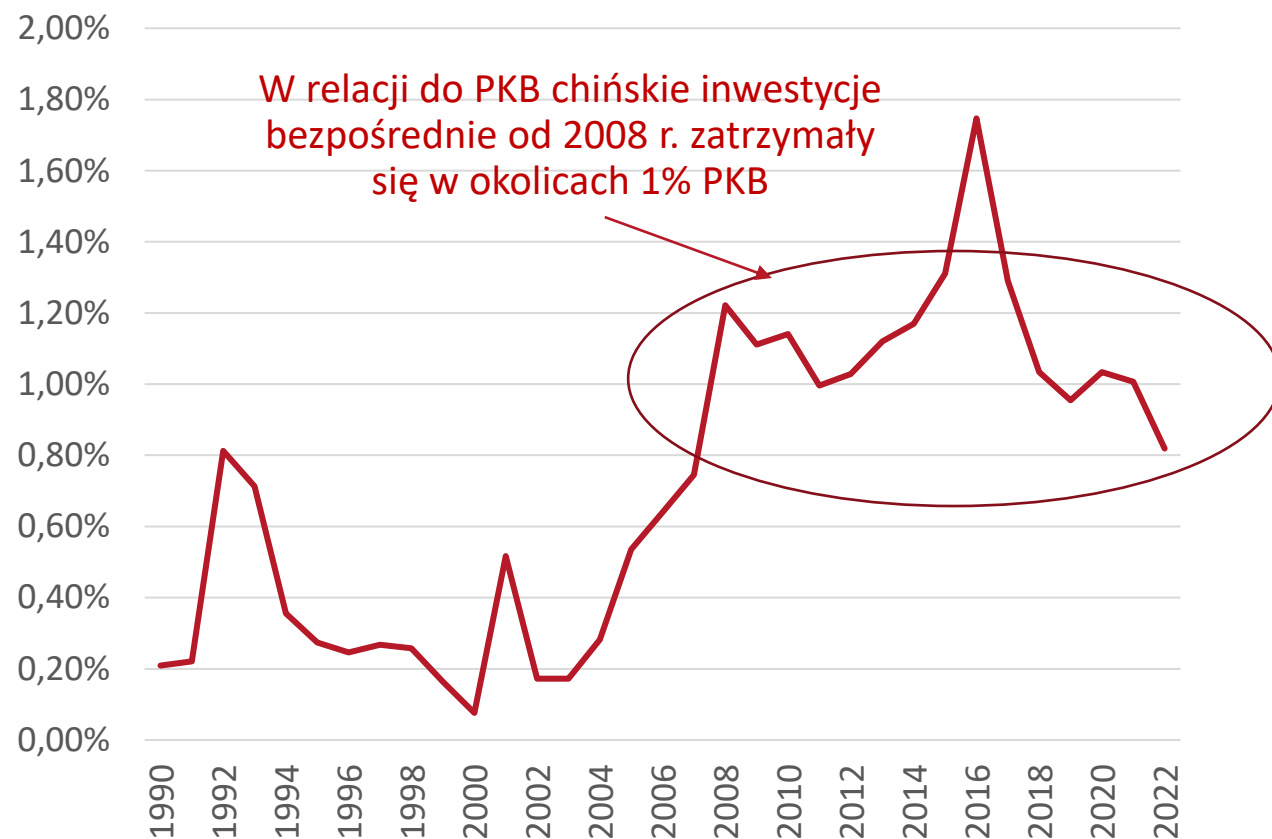
Chińskie inwestycje bezpośrednie za granicą – w ujęciu nominalnym - rosły nieprzerwanie w okresie 2003-2016. Po tym okresie ich dynamika mocno fluktuowała.

Chiński FDI za granicą (mln USD)

Chińskie FDI za granicą jako % PKB w danym roku

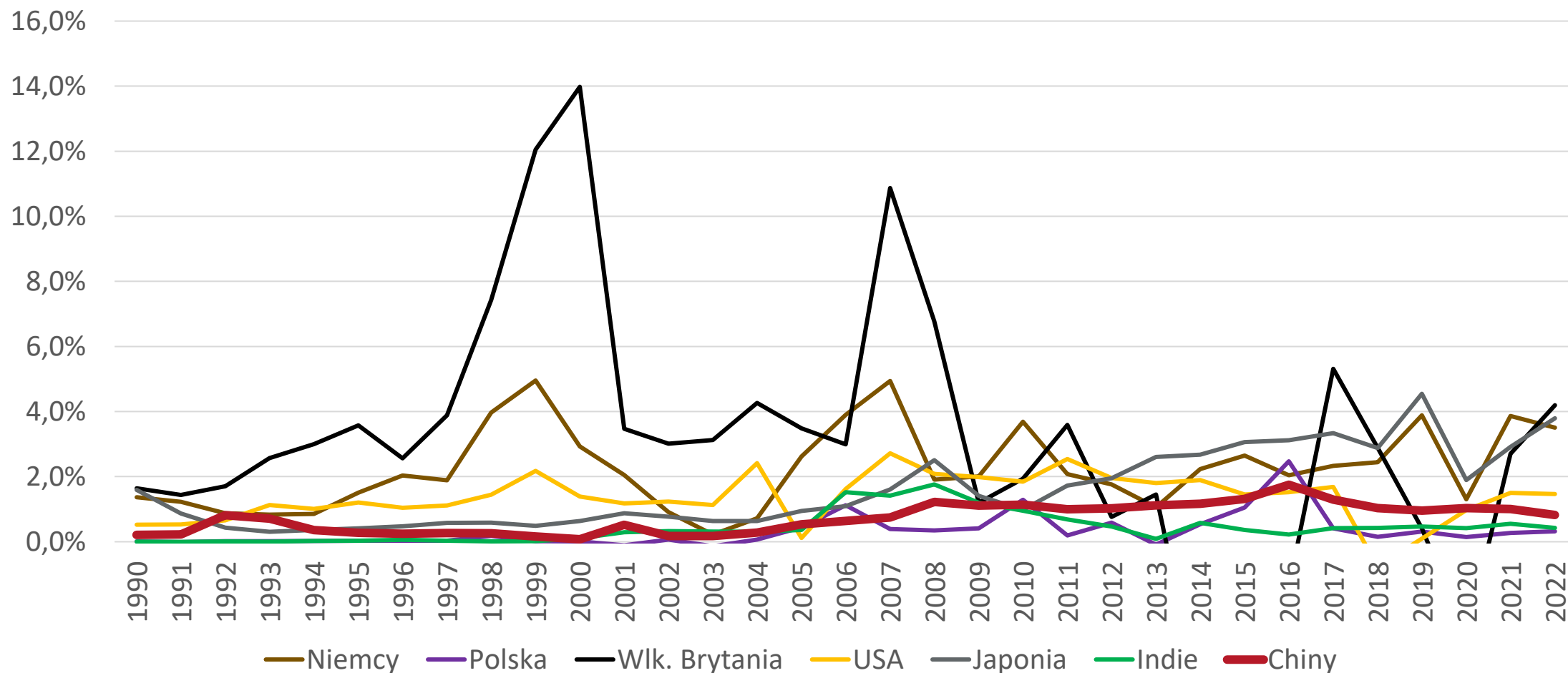

Źródło: World Investment Report 2023

Chiny, w porównaniu do PKB, inwestują za granicą relatywnie małą część swojego PKB.

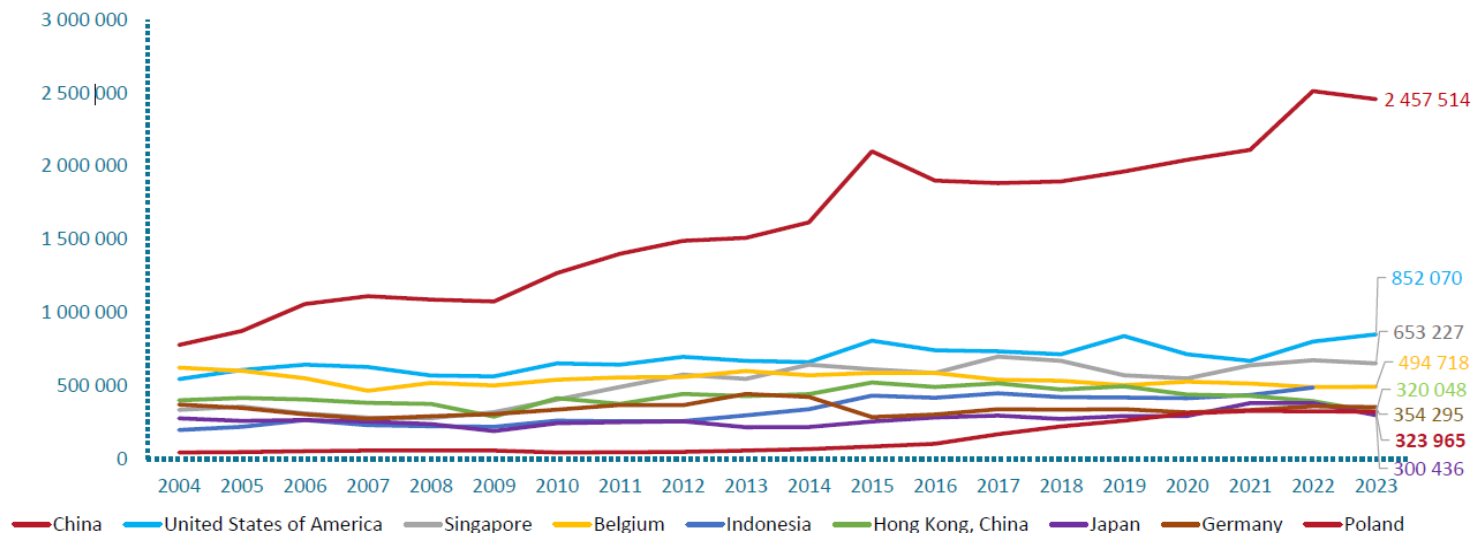
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie wybranych krajów jako % ich PKB

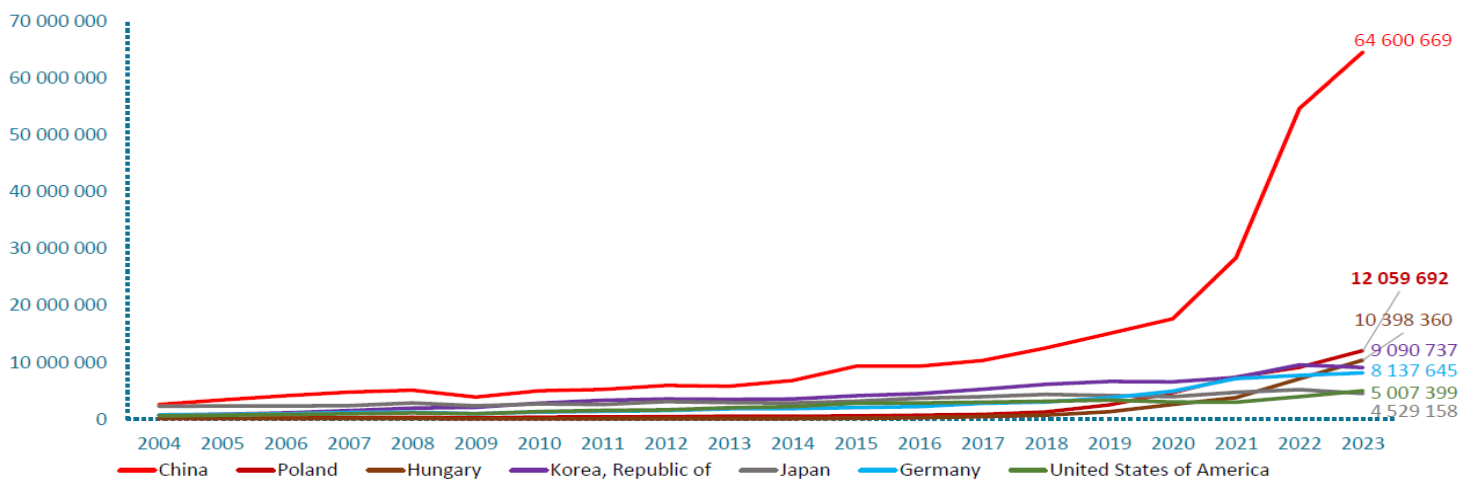
Chiny są największym eksporterem baterii i ogniw oraz akumulatorów.

Eksport baterii i ogniw w tys. EUR

Eksport akumulatorów w tys. EUR

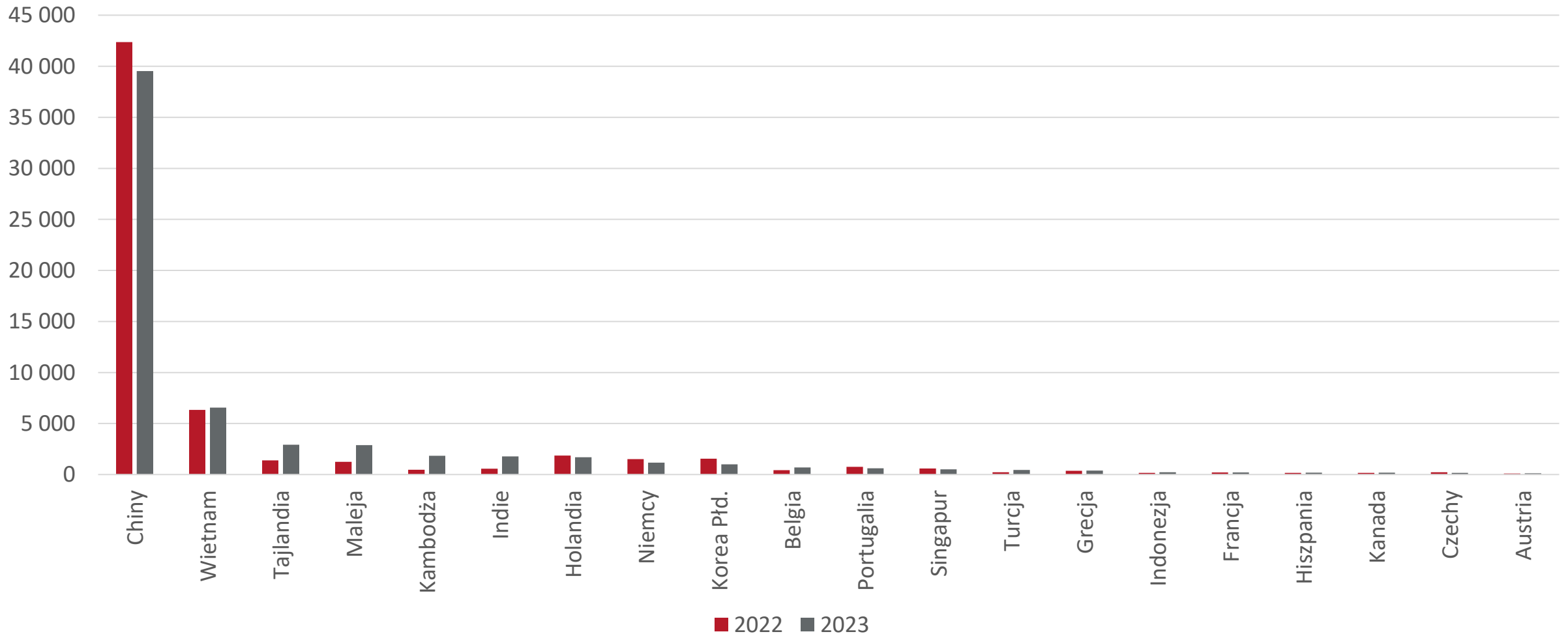

Źródło: Biuro Analiz PFR S.A., Kompendium automotive-elektromobilność, kwiecień 2024

W 2022 r. i 2023 r. Chiny były największym eksporterem paneli słonecznych*, odpowiadając odpowiednio za 68,7% i 61,7% światowego eksportu.

Eksport paneli słonecznych* (mln USD) w 2022 r. i 2023 r. - 20. największych światowych eksporterów

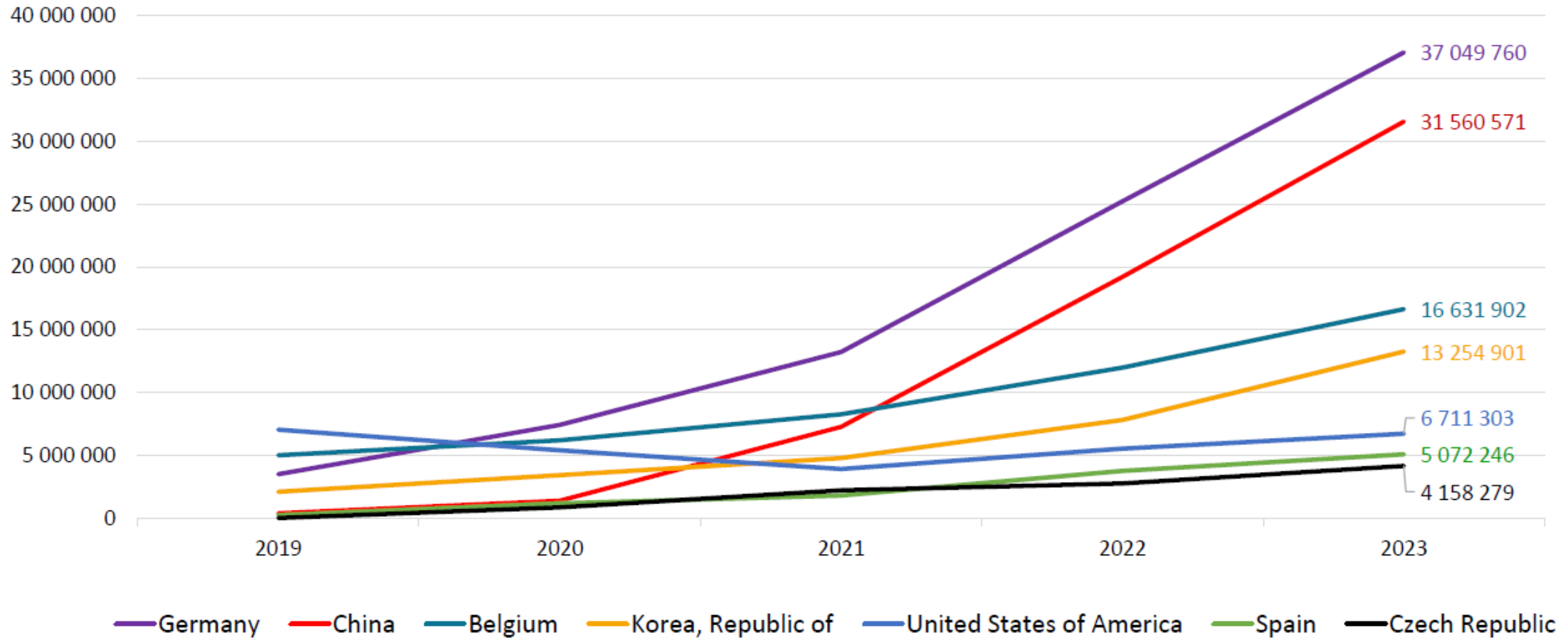

Źródło: International Trade Centre, * kod CN nadany od 2022 r., dane historyczne niekompatybilne

Chiny są drugim największym na świecie eksporterem samochodów elektrycznych.

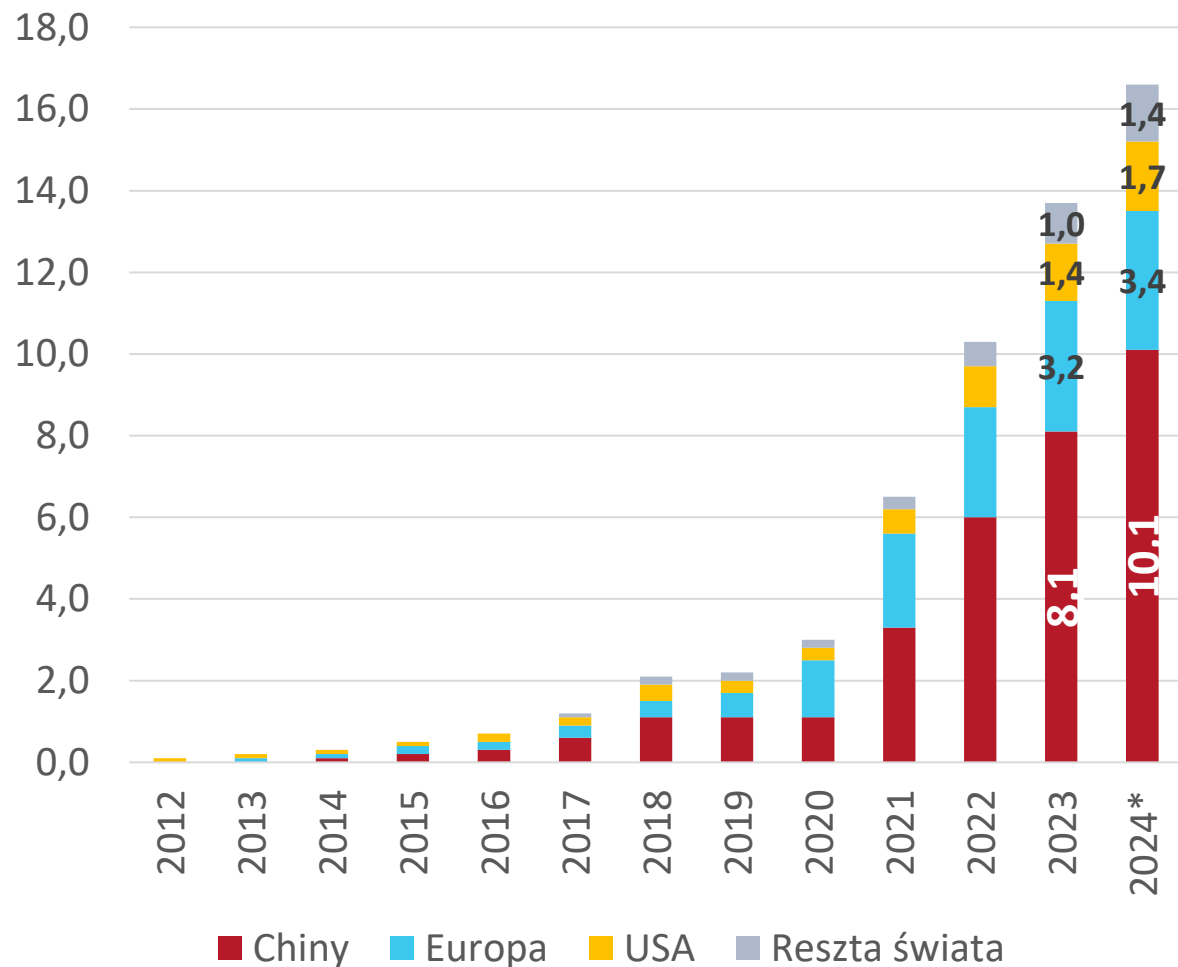
Eksport samochodów osobowych jedynie z silnikiem elektrycznym, w tys. EUR

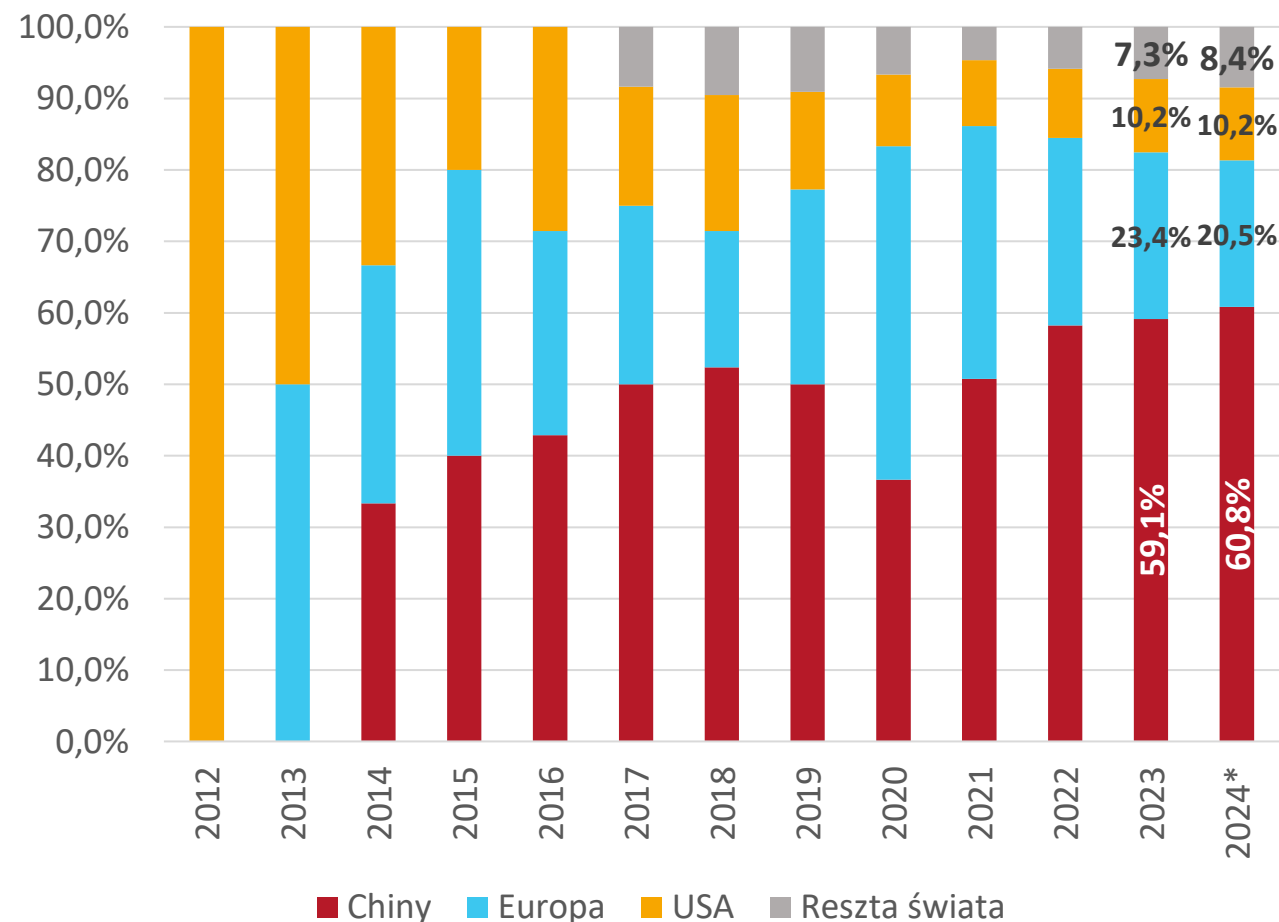
W 2023 r. Chiny odpowiadały za ponad 59% światowej sprzedaży samochodów elektrycznych, kupując więcej samochodów elektrycznych niż USA i kraje Europy razem wzięte.

Sprzedaż samochodów elektrycznych (mln)

Udział w światowej sprzedaży samochodów elektrycznych

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energetyczna, * - szacunki MAE na podstawie sprzedaży w Q1 2024 r.

3.

Istotność handlu z Chinami i
chińskich inwestycji dla Polski i
Węgier.

Viktor Orban barwnie obrazuje relacje z Chinami: „Płyniemy pod zachodnią flagą, ale w światowej gospodarce wiatr wieje ze wschodu”*.

Od 2010 r. Węgry realizują strategię „otwarcia na Wschód”, której głównym założeniem jest zmniejszenie zależności gospodarczej od krajów Europy Zachodniej na rzecz większej współpracy z Chinami, Turcją, Rosją i innymi krajami Dalekiego Wschodu.

1. Polityczna współpraca Węgier z Chinami miała nie tylko wymiar symboliczny – w latach 2016-2022 r. Węgry sześciokrotnie zawetowały decyzje Rady UE potępiające działania Chin**.
2. W lutym 2024 r., w ramach 75. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych, Węgry podpisały z Chinami – jako pierwszy państwo UE i NATO – umowę o współpracy w zakresie bezpieczeństwa publicznego***.
3. Na początku maja 2024 r. Węgry były jednym z trzech państw Europy (poza Francją i Serbią), do których z wizytą udał się Xi Jinping. W przemówieniu po spotkaniu z Viktorem Orbanem przewodniczący ChRL powiedział, że oba kraje podniosły poziom stosunków do „kompleksowego partnerstwa strategicznego”.
4. Dane na temat współpracy gospodarczej wskazują jednak, że istotność Chin faktycznie wzrosła, ale wyłącznie w zakresie inwestycji zagranicznych, a i to dopiero od niedawna:
 - Udział Chin w imporcie towarowym Węgier rósł do 2010 r., by potem się zmniejszyć i wzrosnąć dopiero w 2020 r. Po 2020 r. udział Chin w imporcie Węgier zmniejsza się. W eksporcie towarowym Węgier Chiny są relatywnie nieistotnym partnerem
 - W przypadku handlu usługowego udział Chin jest niewielki i nawet w swoich „najlepszych” latach nie przekroczył 2% (zarówno jeśli chodzi o eksport, jak i import).
 - Dane Eurostatu, za 2022 r., wskazują że – w ujęciu nominalnym – Węgry były piątym największym odbiorcą inwestycji z Chin spośród krajów UE.
 - Na terenie Węgier w latach 2022 r. i 2023 r. powstały dwie wielkie chińskie inwestycje: fabryka producenta baterii litowo-jonowych CATL i fabryka samochodów BYD.
5. Z punktu widzenia Węgier korzystnym może być wszczęte przez Komisję Europejską postępowanie w sprawie subsydiowania przez chiński rząd tamtejszych producentów aut. Podniesienie ceł na import samochodów elektrycznych z Chin może skłonić producentów do lokowania fabryk na terenie UE i Węgry wydają się być naturalnym wyborem – trzeba jednak podkreślić, że żadne decyzje inwestycyjne jeszcze nie zapadły.

* - https://index.hu/belfold/2010/11/05/orban_keleti_szel_fuj/?token=1e4a87d4cef2a0a97cdf980c060e1e8b

** - <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/komentarze-osw/2024-04-12/europejski-przyczolek-chin-niebezpieczne-zwiazki-budapesztu-z>

*** - <https://www.reuters.com/world/unusual-move-china-offers-back-hungary-security-matters-2024-02-19/>

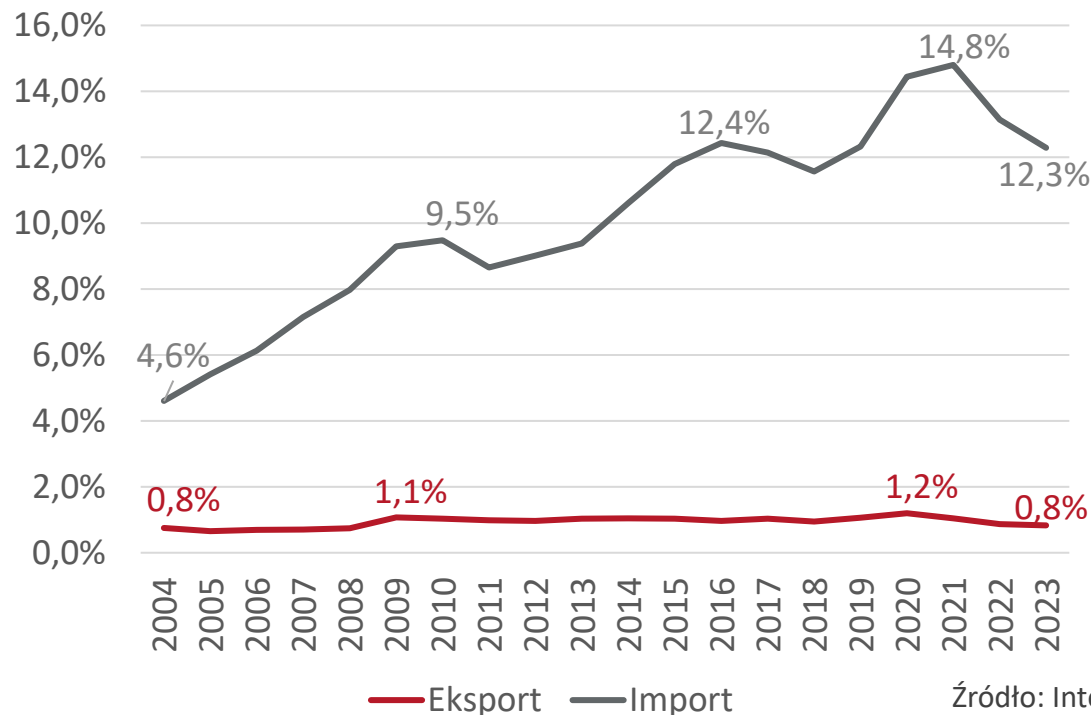
Zarówno dla Polski, jak i Węgier Chiny są drugim najważniejszym partnerem w imporcie (dla obu krajów najważniejszym są Niemcy) i nieistotnym partnerem w eksporcie.

- Udział Chin w imporcie Polski w 2023 r. wyniósł 12,3%, a w eksporcie 0,8%.
- Chiny były drugim najważniejszym dostawcą towarów do Polski i 22. odbiorcą naszego eksportu.
- Po 2021 r. udział Chin w imporcie Polski zmniejsza się.

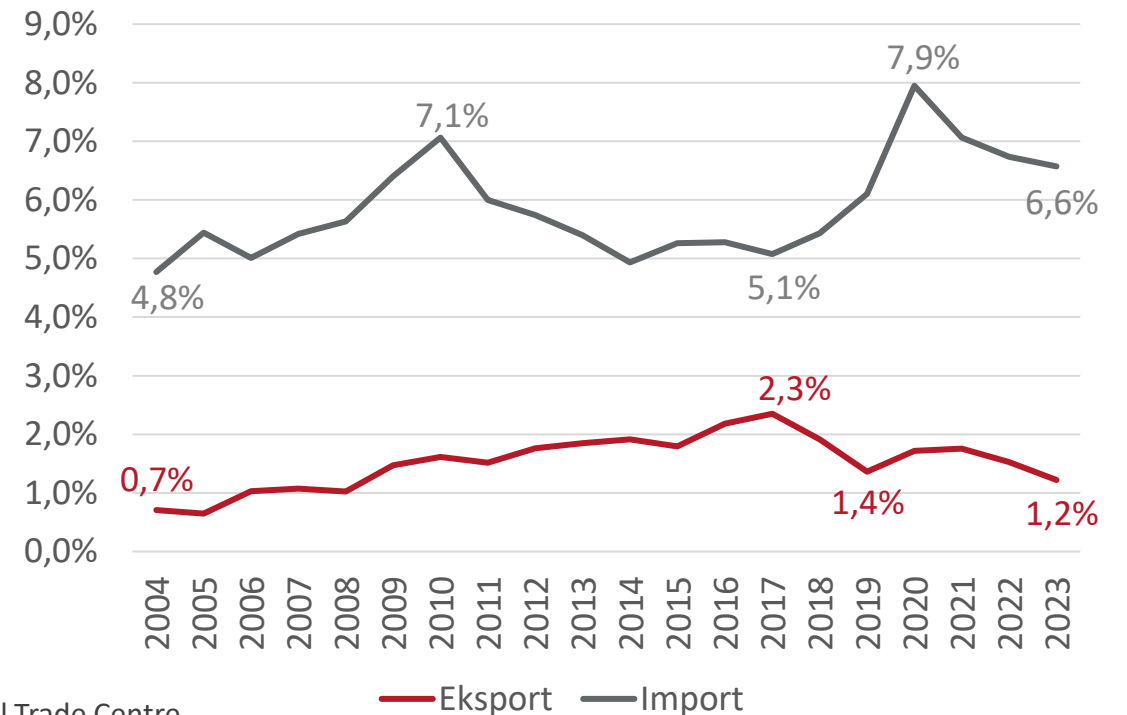
- Udział Chin w imporcie Węgier w 2023 r. wyniósł 6,6%, a w eksporcie 1,2%
- Chiny były drugim najważniejszym dostawcą towarów do Węgier i 20. odbiorcą eksportu Węgier.
- Po 2020 r. udział Chin w imporcie Węgier zmniejsza się

Udział Chin w obrotach towarowych **Polski**

Źródło: International Trade Centre

Udział Chin w obrotach towarowych **Węgier**

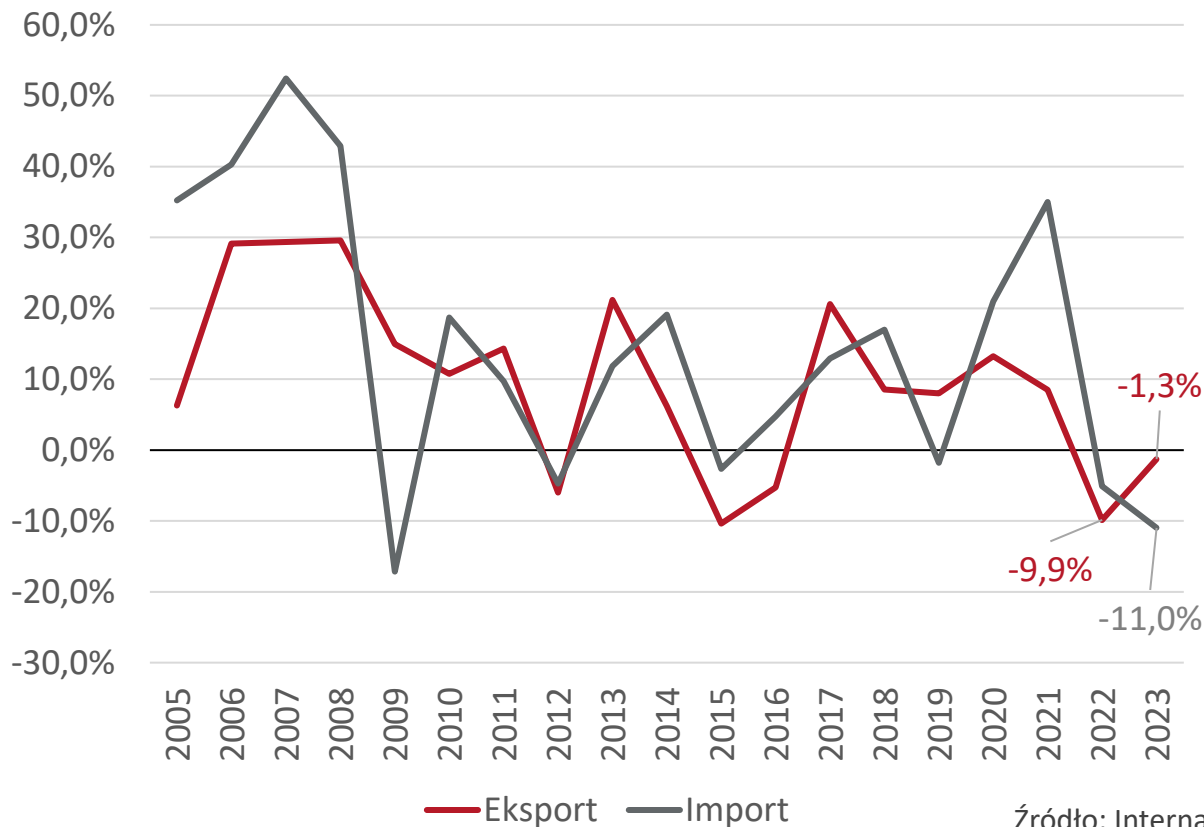
W ostatnich dwóch latach Polska notowała ujemną dynamikę w obrotach towarowych z Chinami. Węgierski eksport do Chin w 2023 r. był o 15,7% rdr. mniejszy, import z Chin zmniejszył się o 8,8% rdr.

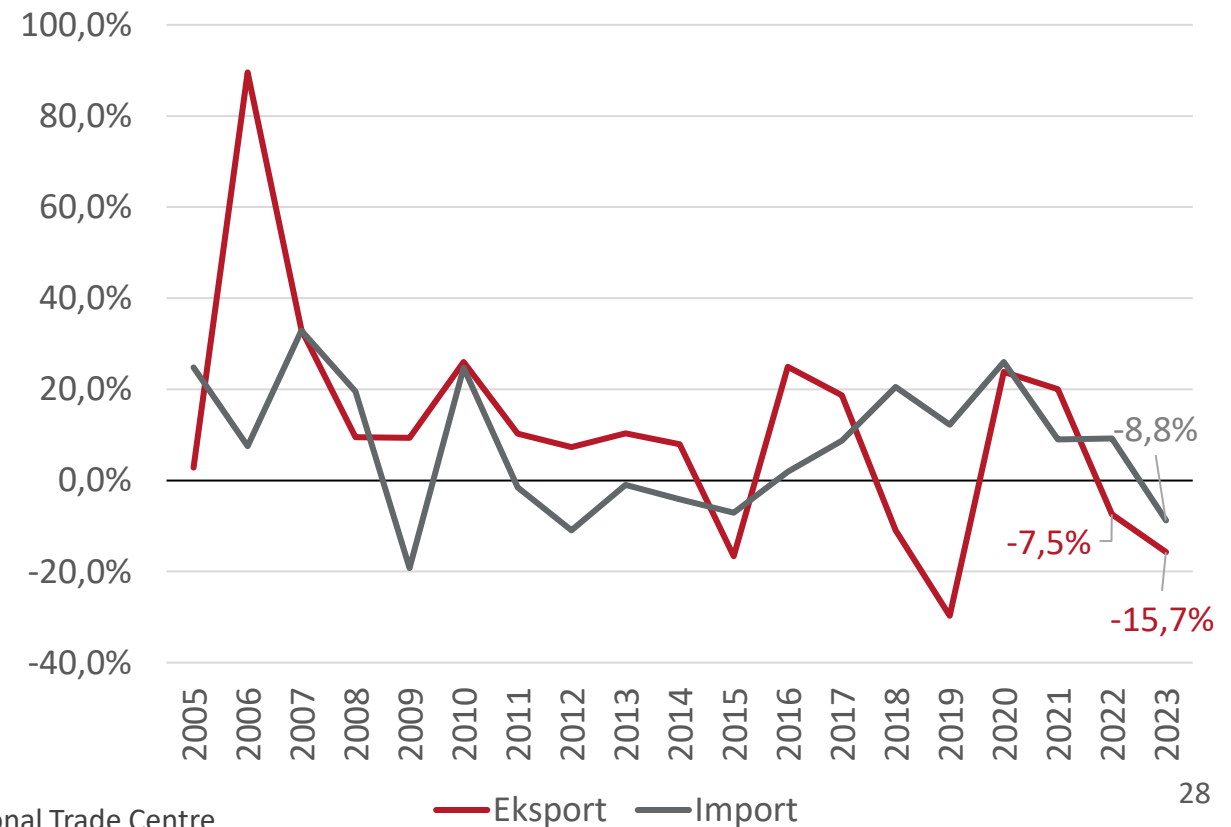
- Eksport i import towarów do/z Chin notował ujemną dynamikę w 2022 r. i 2023 r.

- W ostatnich pięciu latach dynamika eksportu Węgier do Chin trzykrotnie była ujemna.
- Dynamika importu była ujemna po raz pierwszy od 2015 r.

Dynamika obrotów towarowych **Polski** z Chinami

Dynamika obrotów towarowych **Węgier** z Chinami

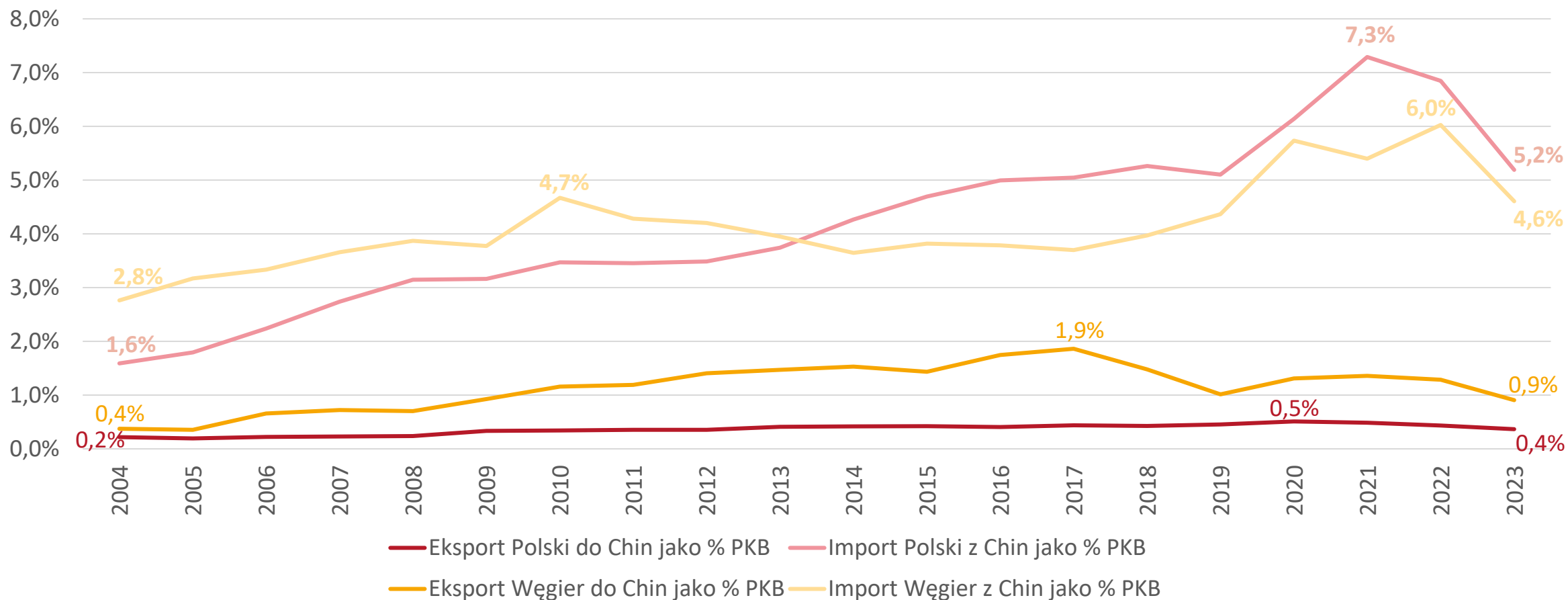
Źródło: International Trade Centre

Węgry istotnie więcej eksportują do Chin (w porównaniu do rozmiaru ich gospodarki) oraz importują z Chin na podobnym poziomie do Polski.

Porównanie obrotów handlowych Polski i Węgier z Chinami wymaga, ze względu na różne rozmiary gospodarek, przeskalowania ich do PKB obydwu państw. W takim ujęciu eksport Polski do Chin w 2023 r. stanowił równowartość 0,4% PKB, a import 5,2%. Dla Węgier wskaźniki te wyniosły 0,9% dla eksportu i 4,6% dla importu.

Obroty towarowe Polski i Węgier z Chinami jako % PKB

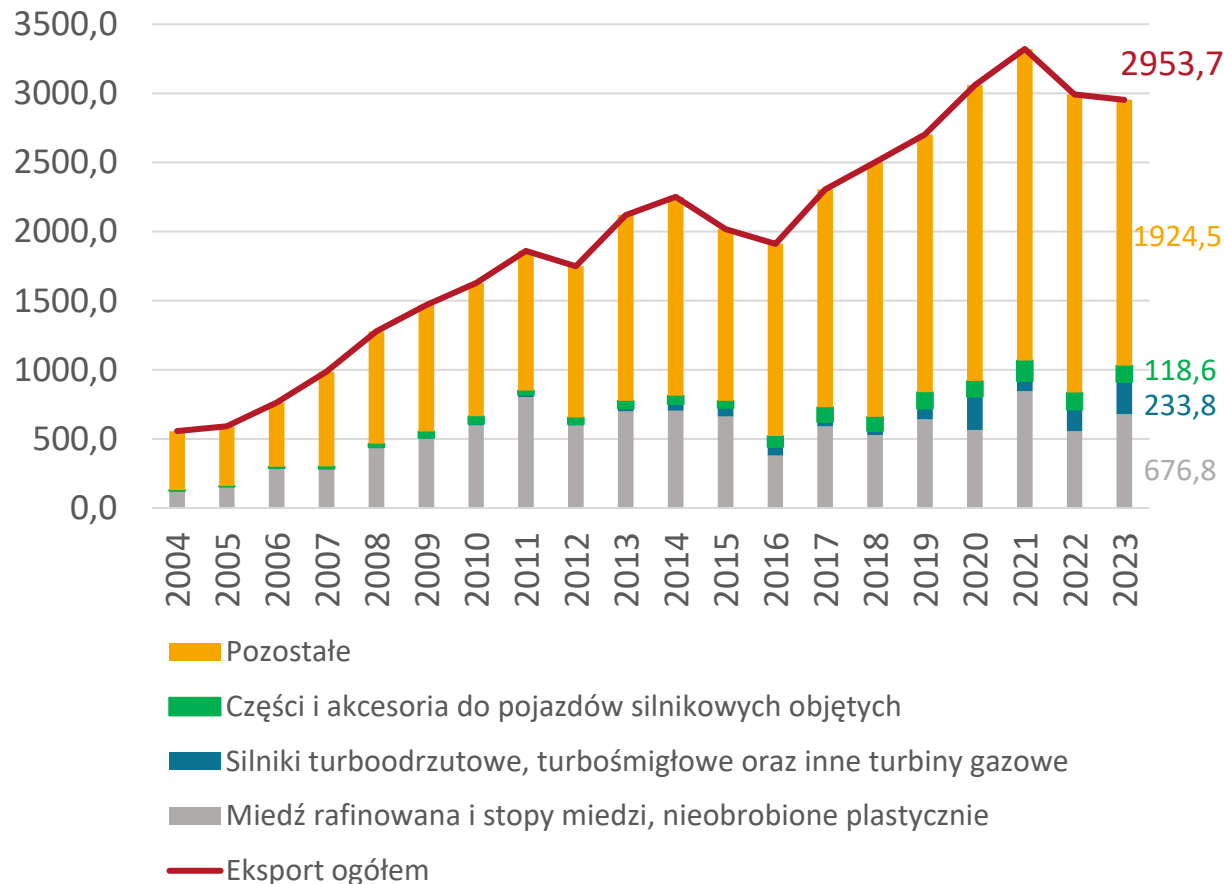

Eksport Polski do Chin jest stosunkowo zróżnicowany, choć dominuje w nim miedź.

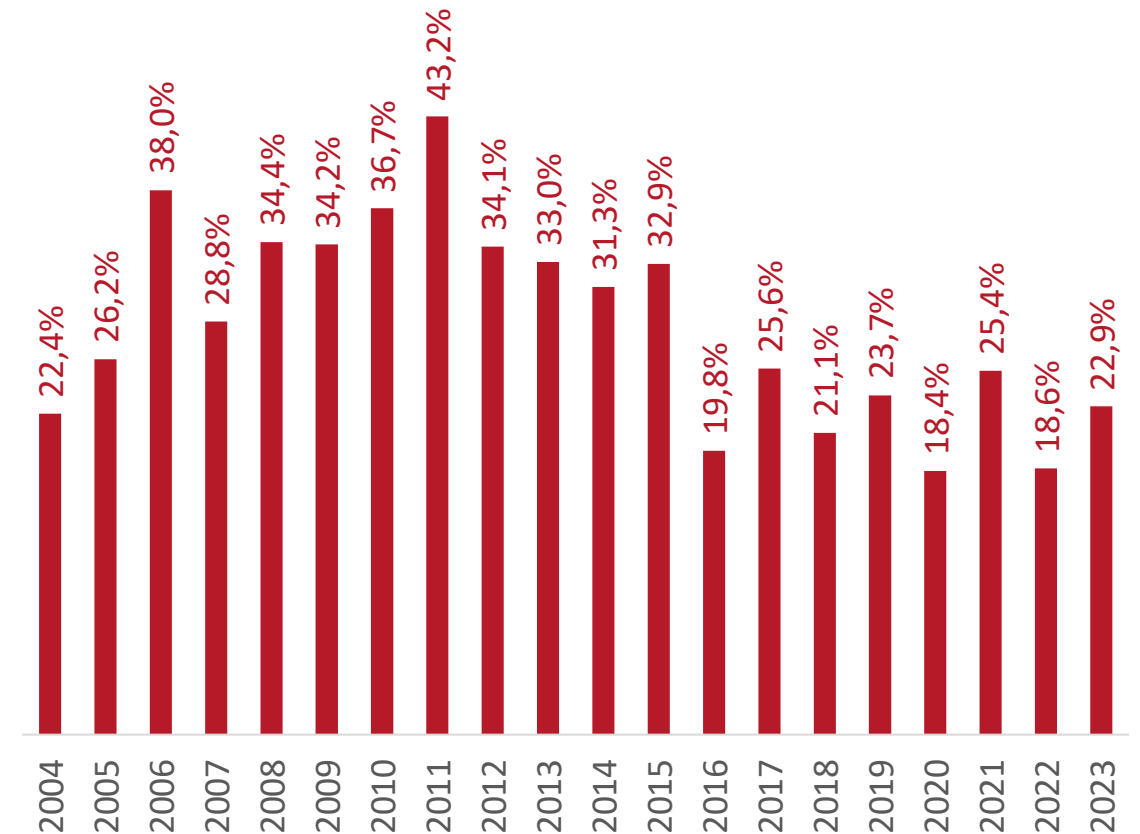

- Chiny są drugim największym odbiorcą miedzi z Polski - w 2023 r. 25,9% udziału w polskim eksporcie miedzi.

Eksport Polski do Chin ogółem i trzy najważniejsze grupy towarów w 2023 r. (mln USD)

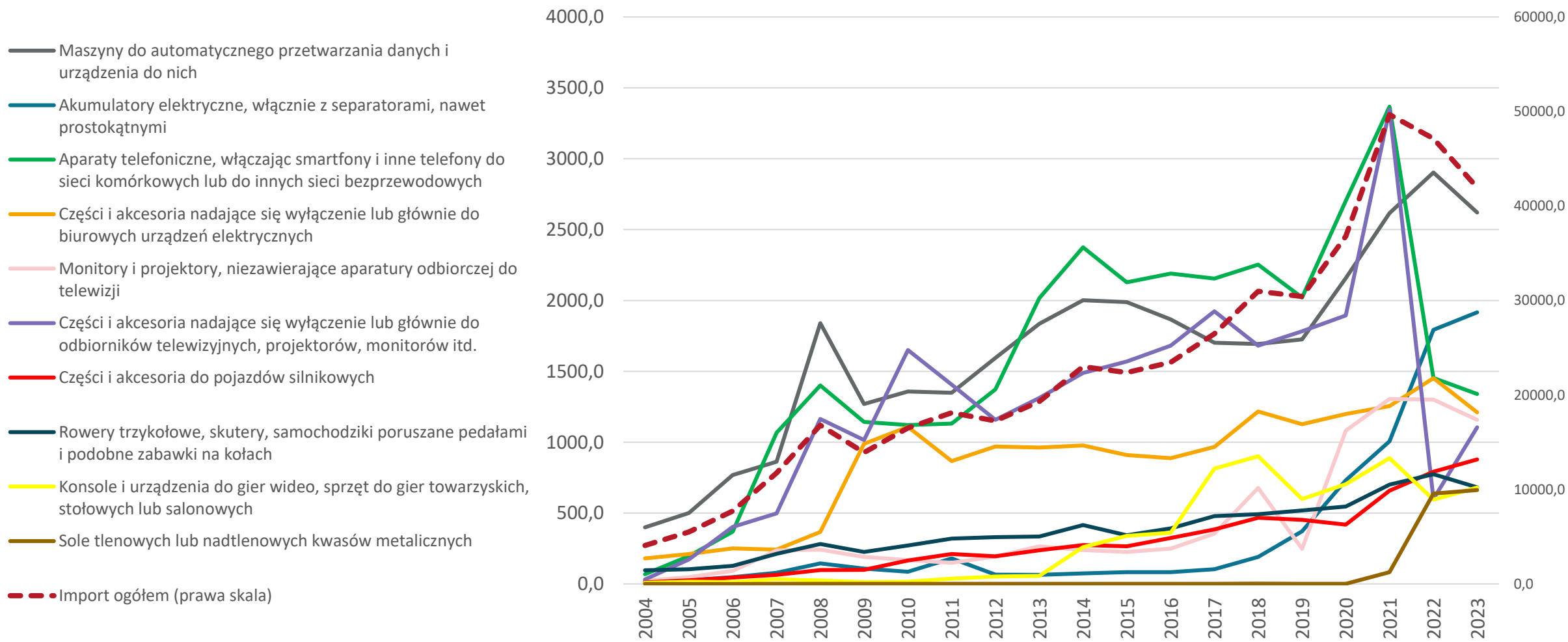
Udział miedzi w eksporcie towarowym Polski do Chin

Import Polski z Chin jest niezwykle zróżnicowany – za 50% importu odpowiada aż 31 grup towarowych.

Import Polski z Chin ogółem (mln USD, prawa skala) oraz dziesięć największych grup towarowych w imporcie w 2023 r. (mln USD, lewa skala)

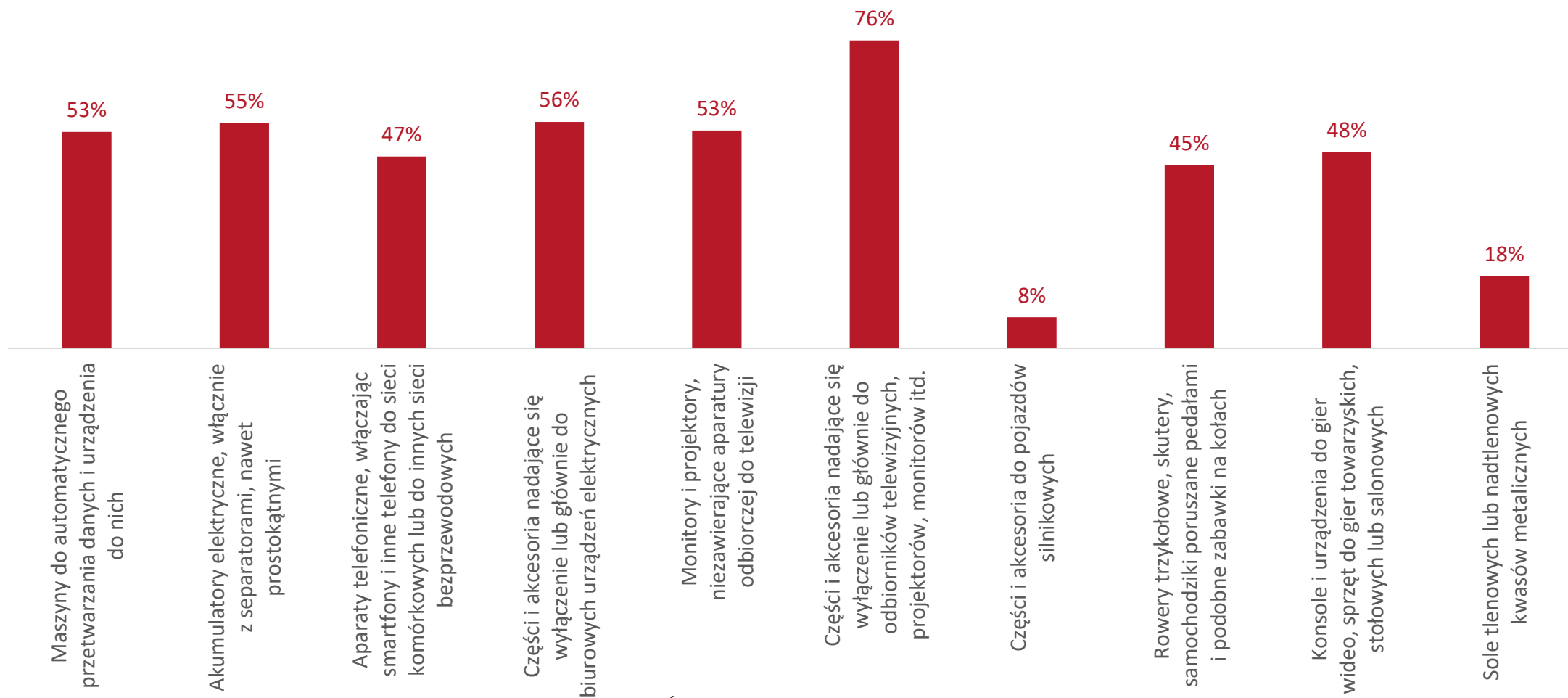
Źródło: International Trade Centre

Dane wysokiego rzędu ogólności wskazują na istotne uzależnienie w imporcie z Chin.

Spośród 10 najważniejszych grup towarów w imporcie Polski z Chin tylko w dwóch grupach udział Chin w polskim imporcie ogółem danej pozycji nie przekracza 45%.

Udział Chin w imporcie ogółem danej pozycji do Polski
(pozycje uszeregowane względem wielkości importu z Chin w 2023 r.)

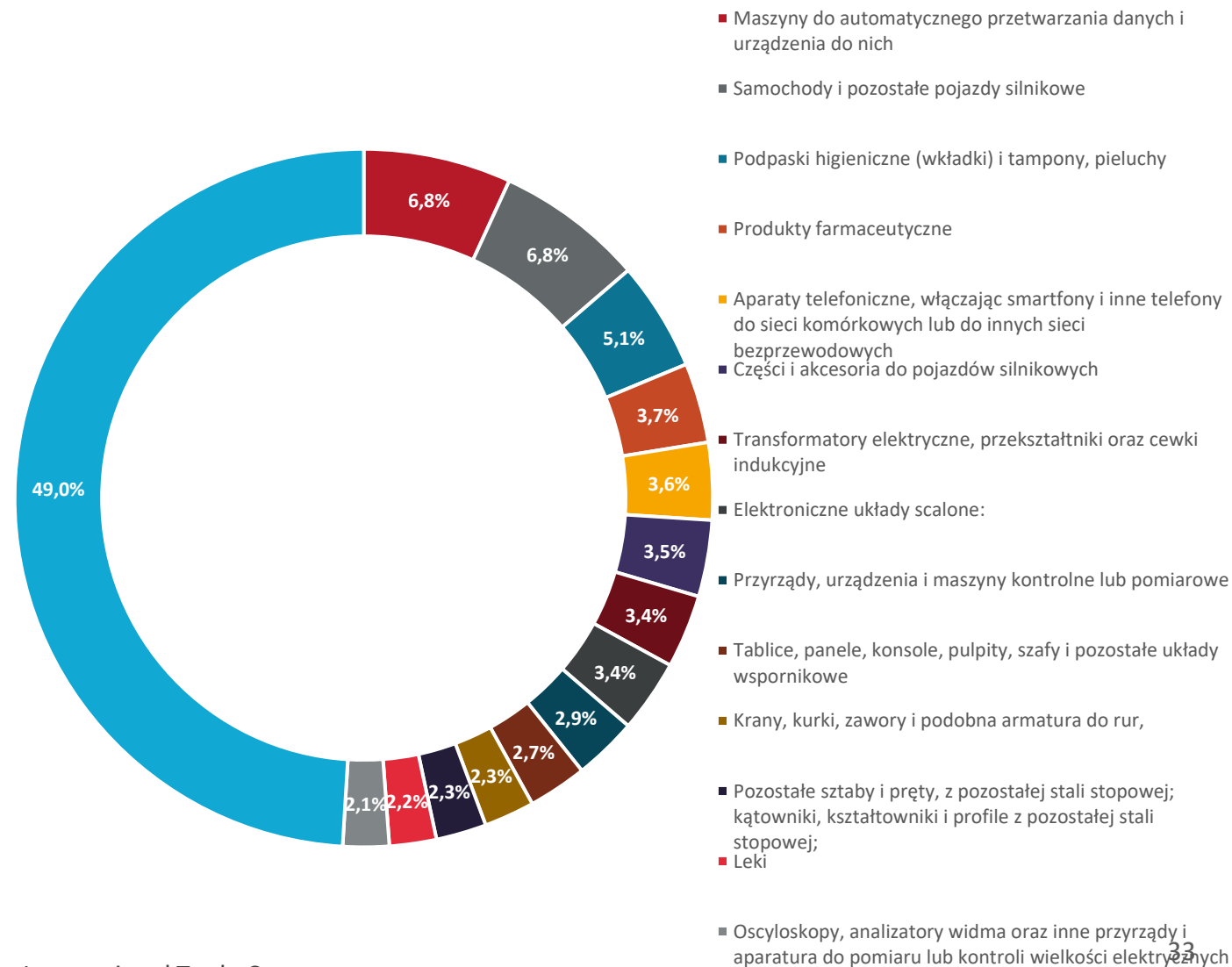
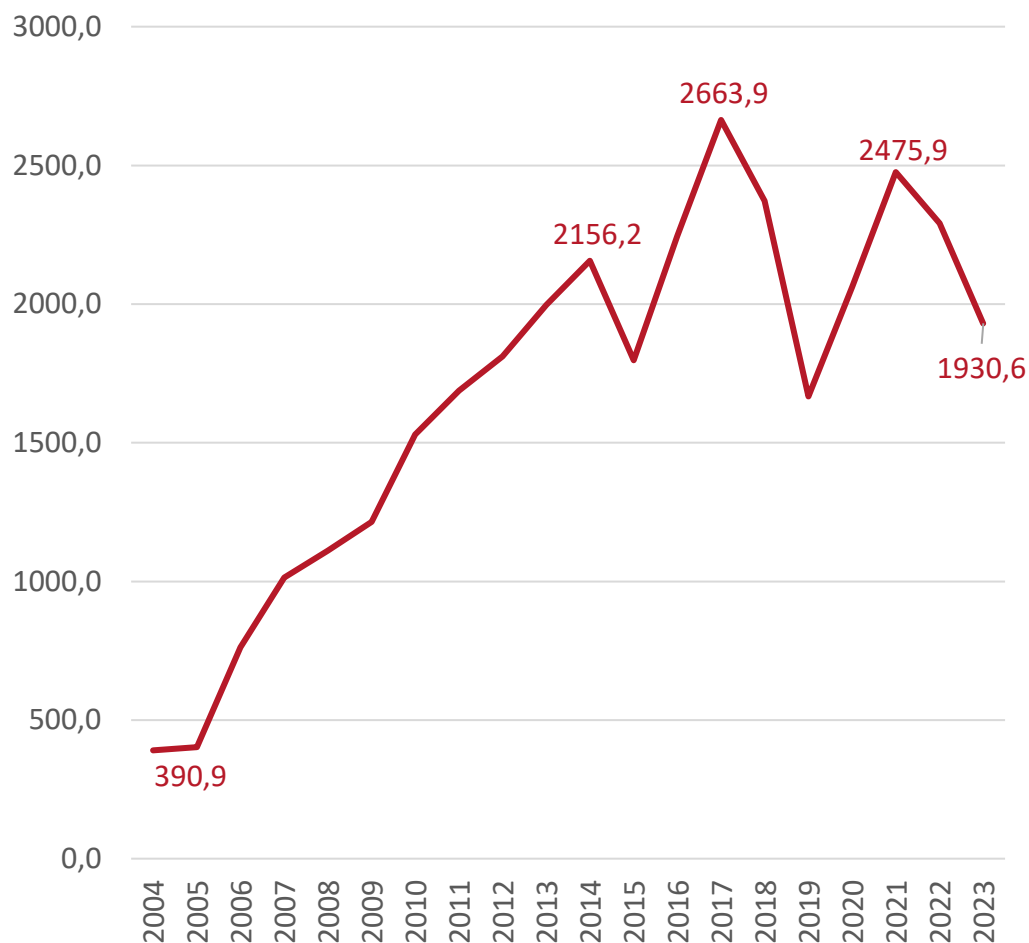

Źródło: International Trade Centre

Eksport Węgier do Chin rósł do 2018 r. (z wyjątkiem 2015 r.), a od 2019 roku fluktuuje. Eksport Węgier do Chin jest relatywnie zróżnicowany – za 50% eksportu w 2023 r. odpowiadało 14 grup towarowych.

Eksport towarowy Węgier do Chin (mln USD)

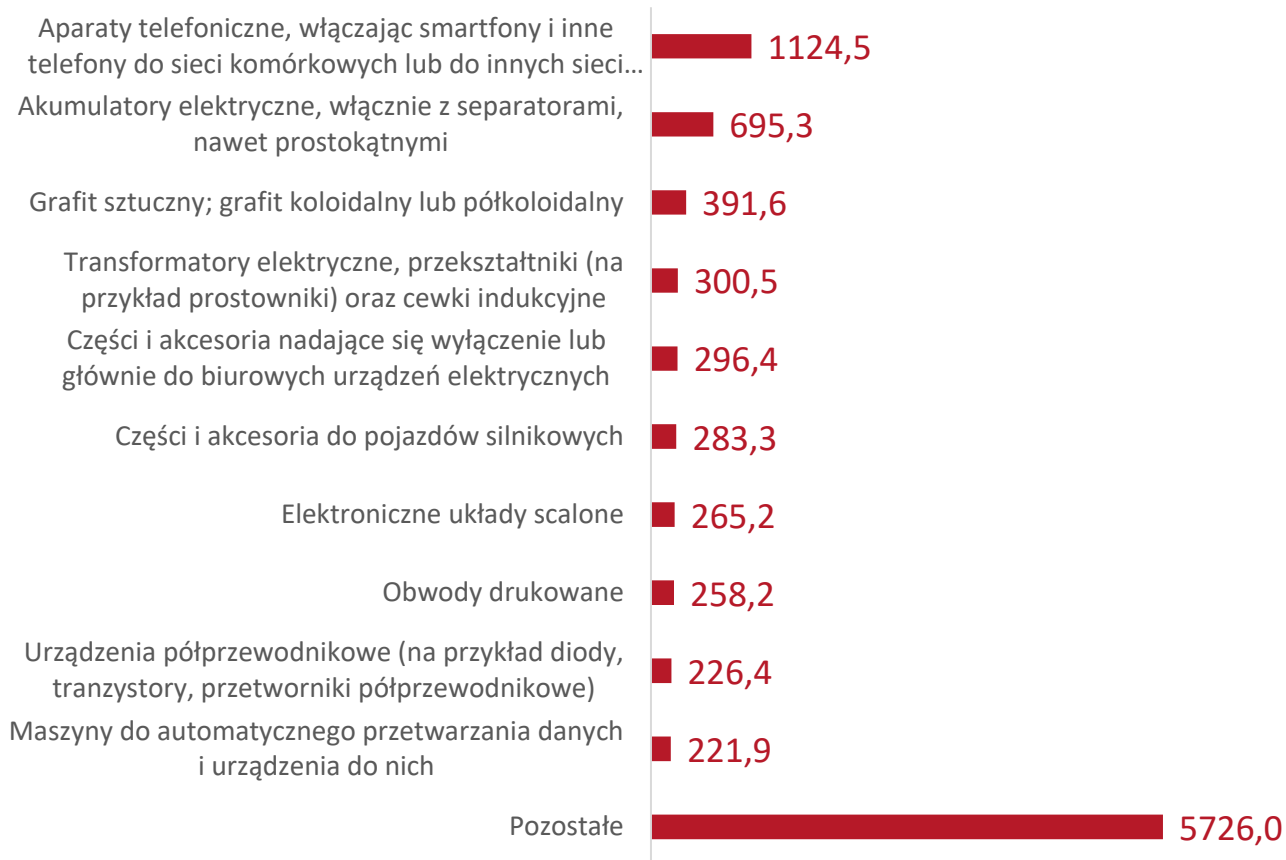

Źródło: International Trade Centre

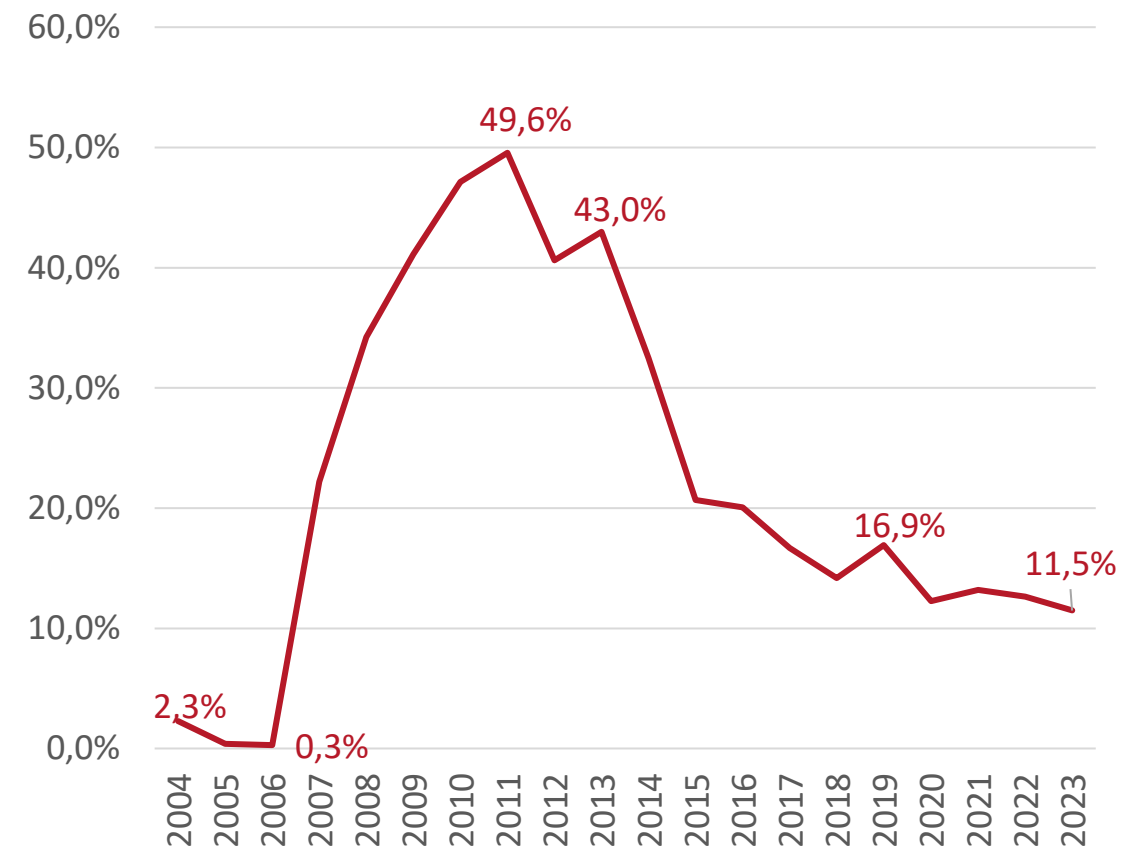
W imporcie Węgier z Chin dominowały maszyny i urządzenia elektryczne, w szczególności aparaty telefoniczne i smartfony, które w szczytowym momencie odpowiadały za prawie 50% importu towarowego.

Dziesięć najważniejszych grup towarowych w imporcie Węgier z Chin (mln USD)

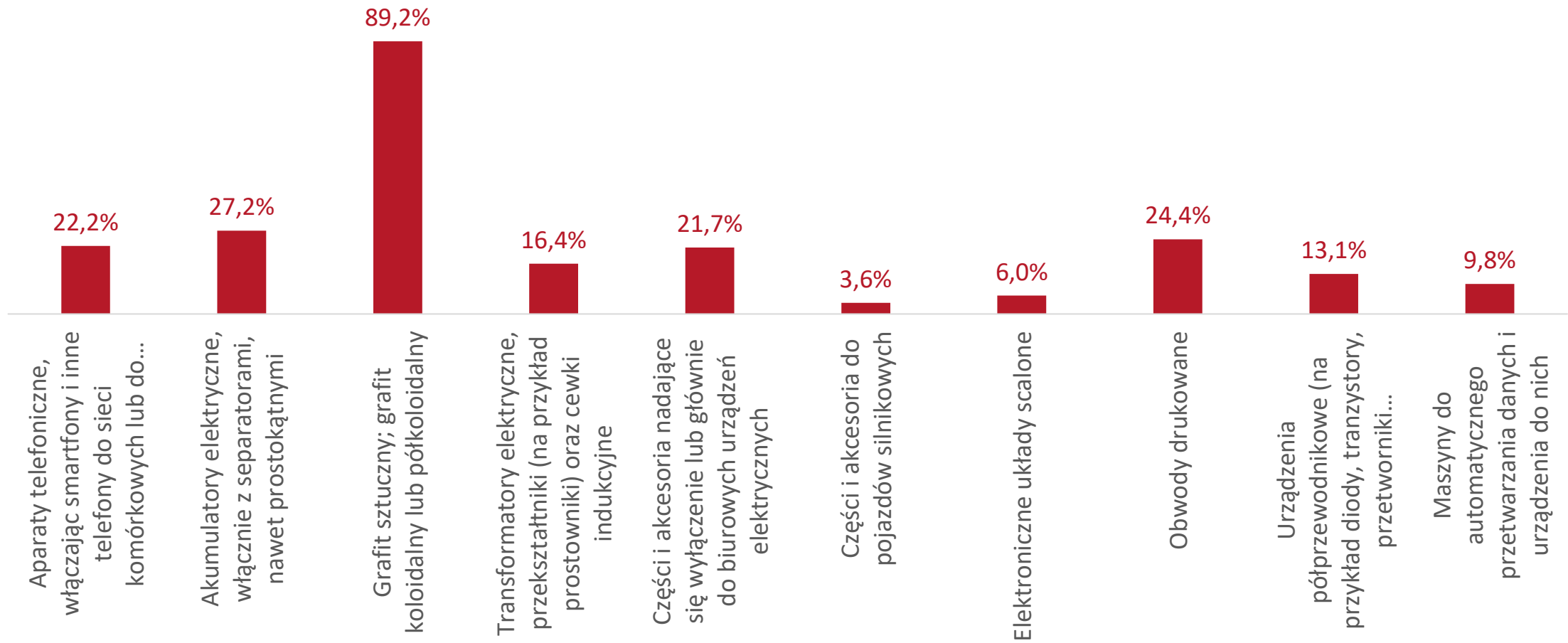
Udział apartów telefonicznych w całości importu towarowego Węgier z Chin

Spośród 10 najważniejszych towarów w imporcie Węgier z Chin tylko w jednej grupie udział Chin w węgierskim imporcie ogółem danej pozycji przekroczył 30%.

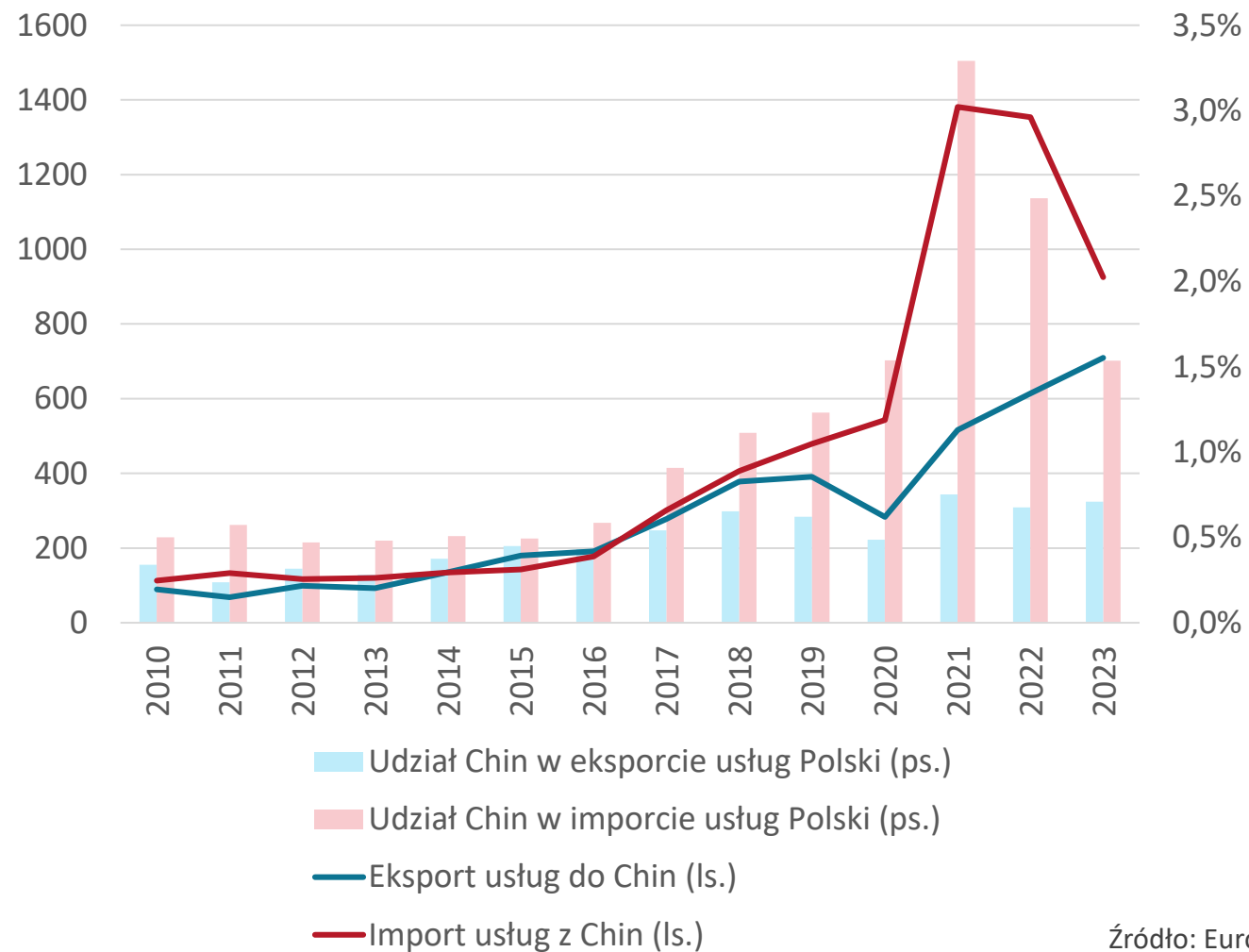
Udział Chin w imporcie ogółem danej pozycji do Węgier
(pozycje uszeregowane względem wielkości importu z Chin w 2023 r.)

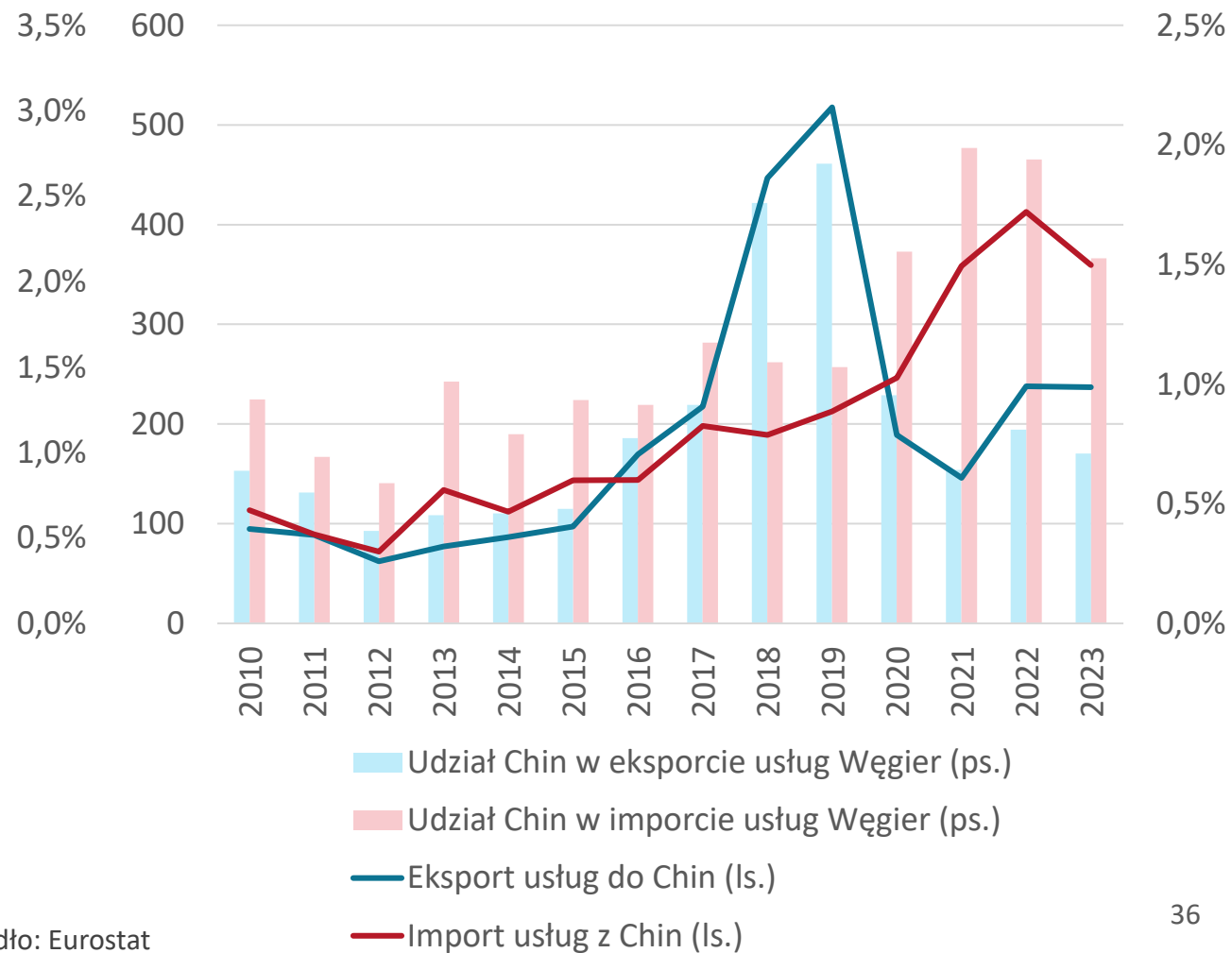
W przypadku handlu usługowego udział Chin jest niewielki zarówno jeśli chodzi o Polskę, jak i Węgry.

Wymiana usługowa Polski z Chinami (w mln EUR) oraz udział Chin w handlu usługowym Polski

Wymiana usługowa Węgier z Chinami (w mln EUR) oraz udział Chin w handlu usługowym Węgier

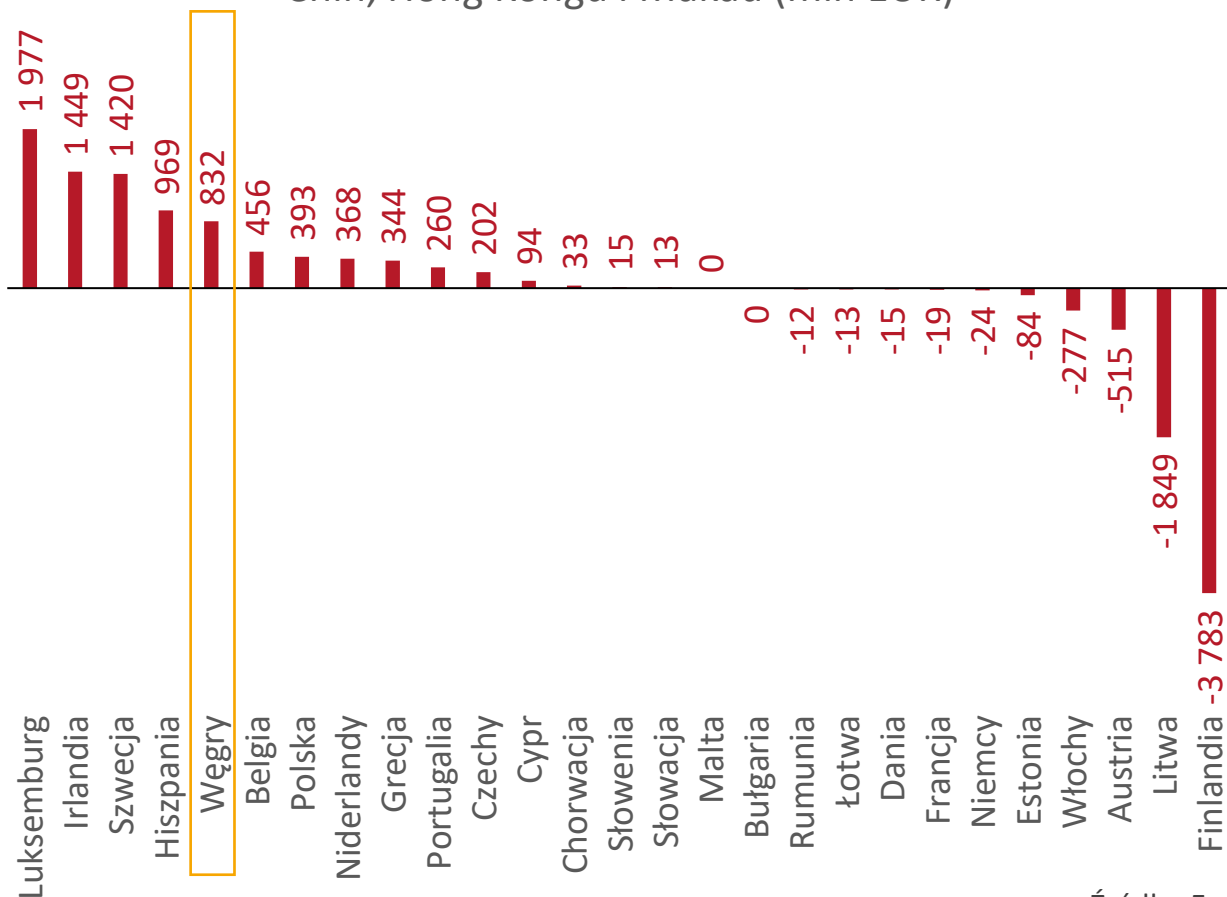
Źródło: Eurostat

Dane Eurostatu, za 2022 r., wskazują że – w ujęciu nominalnym – Węgry były piątym największym odbiorcą inwestycji z Chin spośród krajów UE.

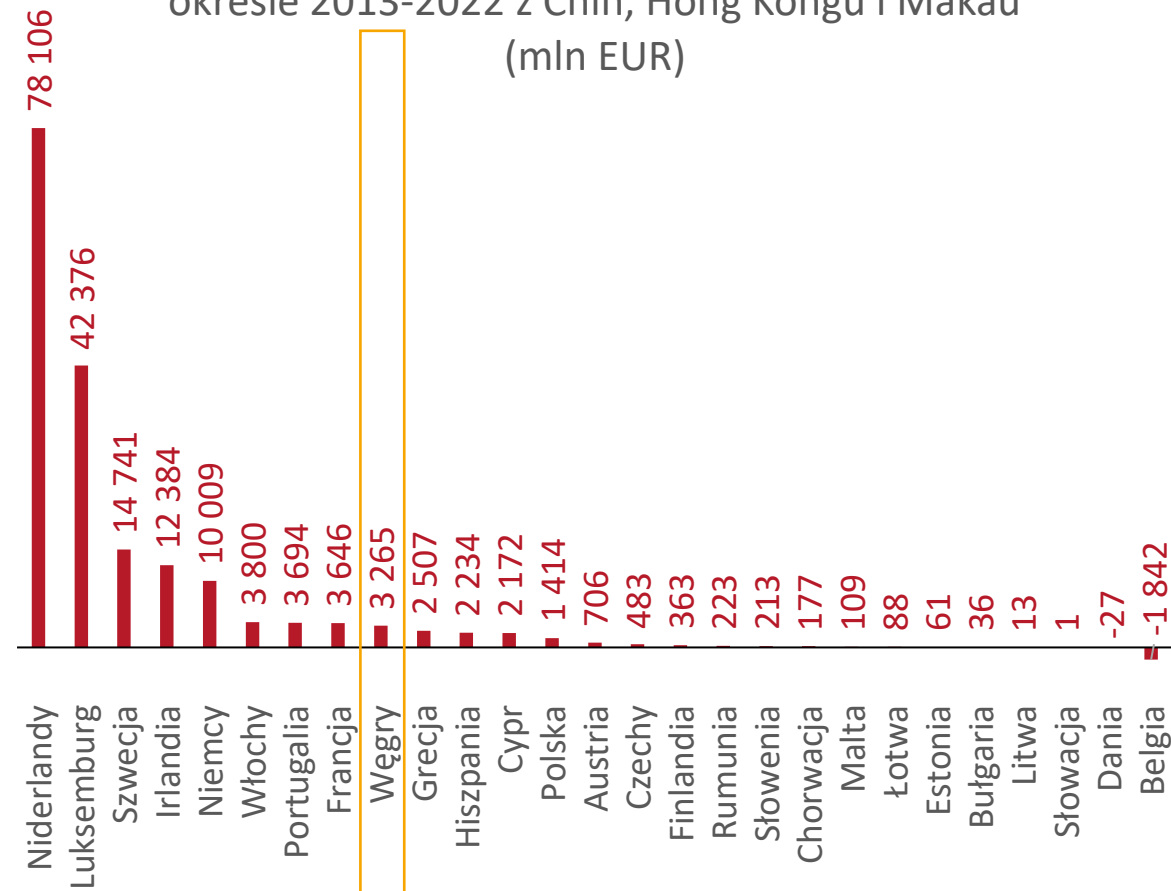

W ujęciu skumulowanej sumy napływu FDI w okresie 2013-2022 najistotniejszym odbiorcą chińskiego kapitału były Niderlandy, Luksemburg i Szwecja

Napływ FDI do krajów Unii Europejskiej w 2022 r. z Chin, Hong Kongu i Makau (mln EUR)

Skumulowany wartość napływu FDI do krajów UE w okresie 2013-2022 z Chin, Hong Kongu i Makau (mln EUR)

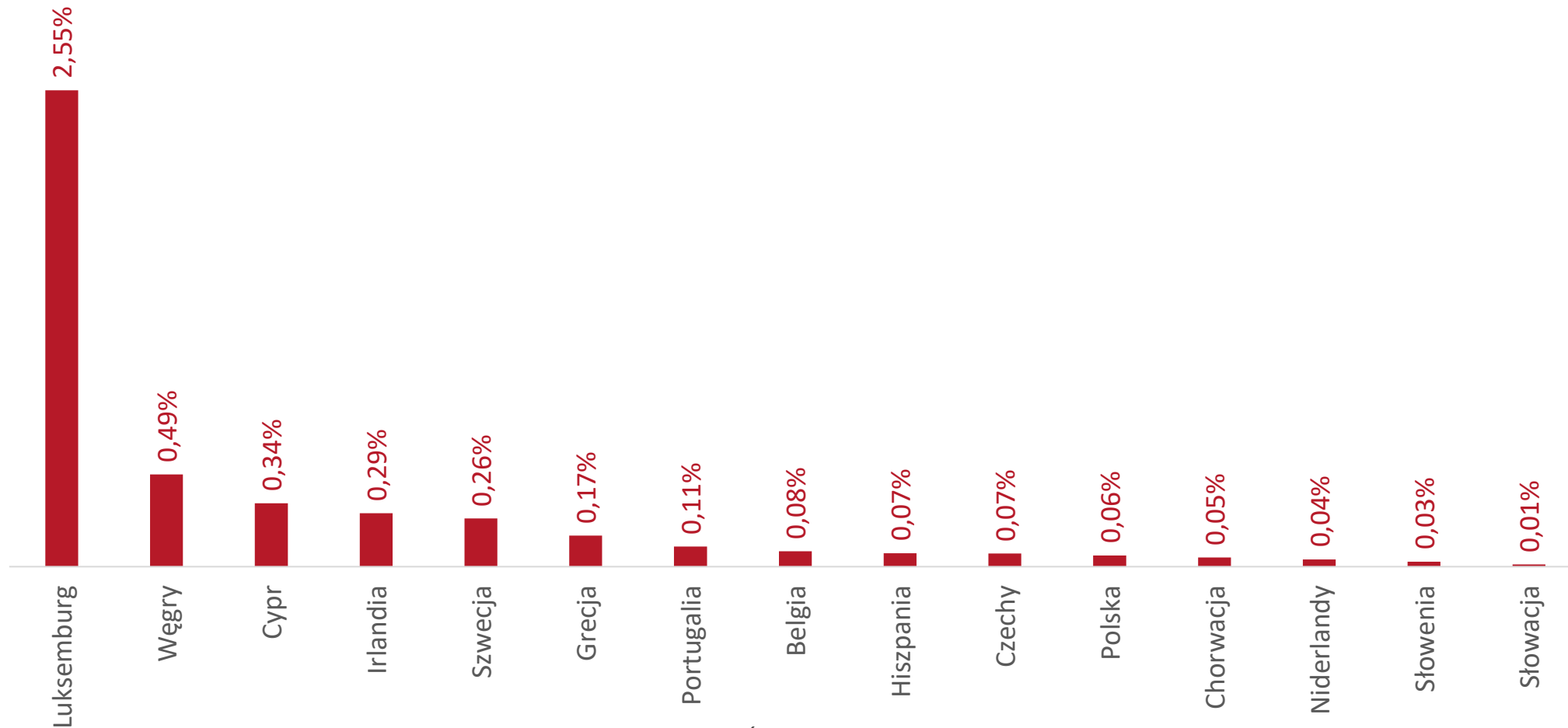

Źródło: Eurostat

W przeliczeniu na % PKB danego kraju Węgry znalazły się na drugim miejscu (0,49% PKB).

Napływ FDI do krajów Unii Europejskiej w 2022 r. z Chin, Hong Kongu i Makau (% PKB)

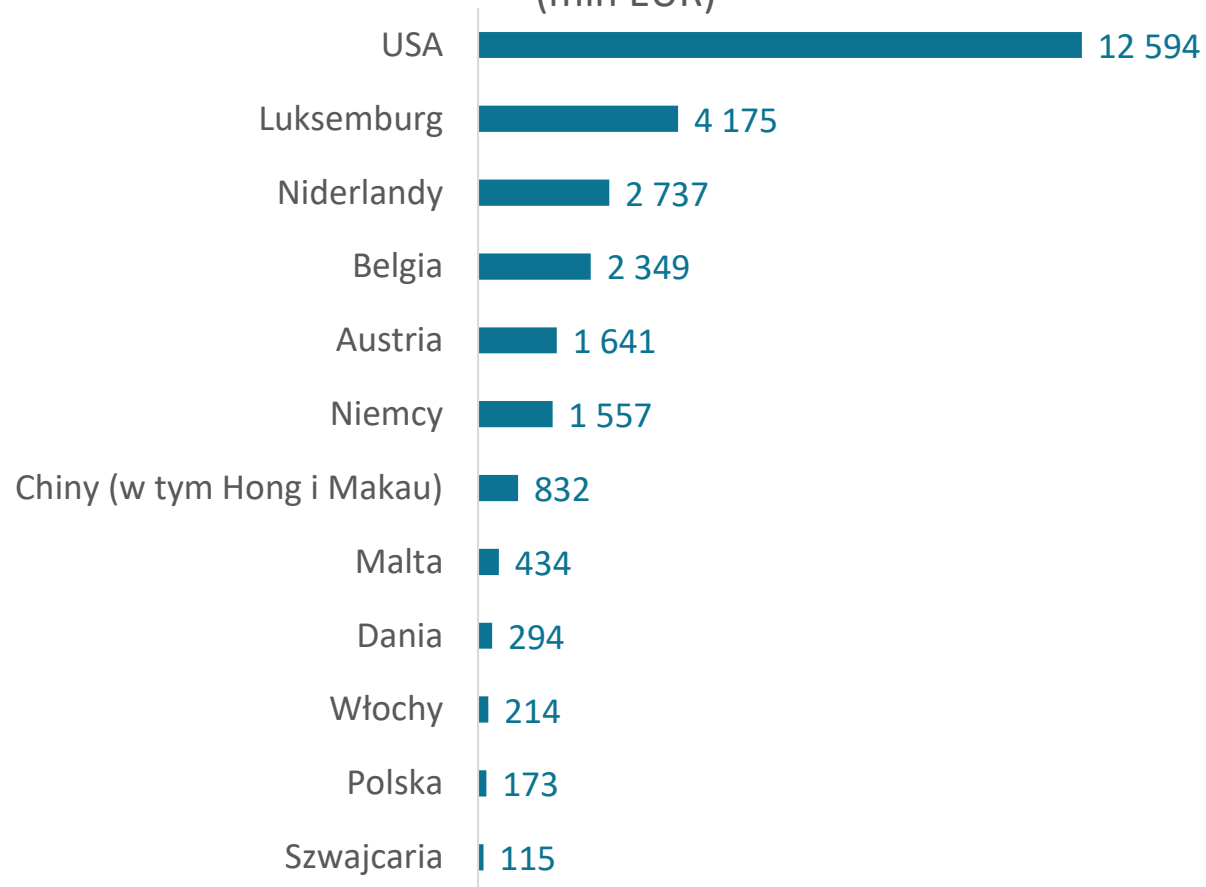
Źródło: Eurostat

Napływ inwestycji z USA do Węgier w 2022 r. był ponad piętnastokrotnie większy niż z Chin.

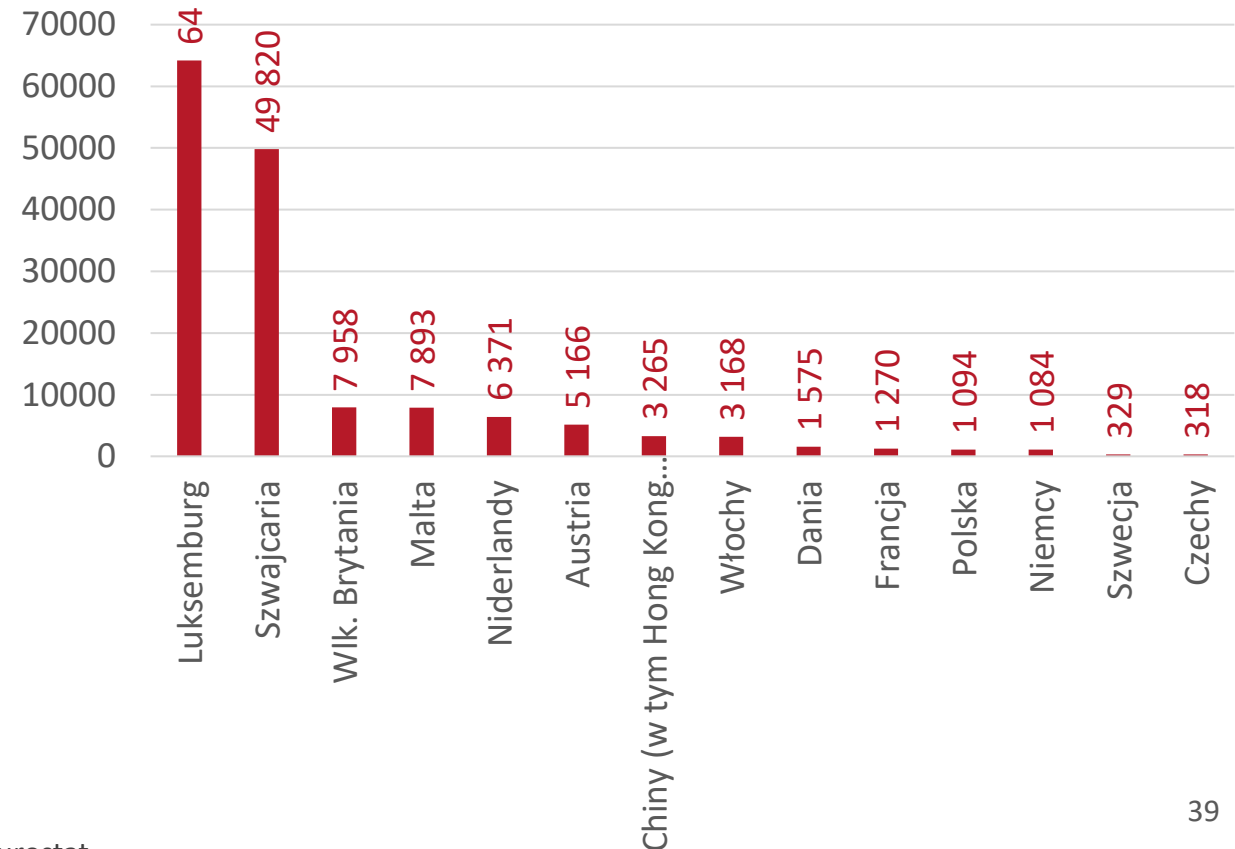

W ujęciu skumulowanej sumy napływu FDI w okresie 2013-2022 do Węgier największym inwestorem był Luksemburg, Szwajcaria i Wielka Brytania.

Napływ FDI do Węgier w 2022 r. z wybranych krajów (mln EUR)

Skumulowana wartość napływ FDI na Węgrzech za 2013-2022 z wybranych krajów (mln EUR)

Biuro Analiz PFR S.A.:

pawel.dobrowolski@pfr.pl

michal.kolasa@pfr.pl

andrzej.kochman@pfr.pl